

Tisdagen den 28 januari

Kl. 13.00–15.56
18.00–19.00

§ 1 Anmälan om ersättare

Tredje vice talmannen anmälde att *Markus Kauppinen* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för *Azra Muranovic* (S) under tiden för hennes ledighet den 24 mars–24 oktober.

§ 2 Avsägelser

Tredje vice talmannen meddelade att *Rasmus Ling* (MP) avsagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 10 februari.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Tredje vice talmannen meddelade att *Johanna Öfverbeck* (MP) avsagt sig uppdraget som ersättare i riksdagen och att *Isabel Enström* (MP) avsagt sig uppdraget som ersättare i riksdagen.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

§ 3 Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 30 januari kl. 14.00*.

§ 4 Meddelande om återrapportering från informellt möte mellan Europeiska rådets medlemmar

Tredje vice talmannen meddelade att *måndagen den 10 februari kl. 13.00* skulle återrapportering från informellt möte mellan Europeiska rådets medlemmar den 3 februari äga rum.

§ 5 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Finansutskottets betänkande
2024/25:FiU19 Utökade skyldigheter att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten

Justitieutskottets betänkande

2024/25:JuU20 Nya uppgifter för centrum mot våldsbejakande extremism

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2024/25:SfU10 Bättre verktyg för att bekämpa den kriminella ekonomin – betalningssäkring inom socialförsäkringen

2024/25:SfU11 En ny ordning för asylsökandes boende

Civilutskottets betänkanden

2024/25:CU6 Åtgärder för en bättre bostadsförsörjning

2024/25:CU11 Associationsrätt

Utbildningsutskottets betänkande

2024/25:UbU7 Studiestöd

Skatteutskottets betänkanden

2024/25:SkU7 Teknisk översyn av vissa indexeringsbestämmelser på punktskatteområdet

2024/25:SkU11 Sänkt alkoholskatt för öl från oberoende småbryggerier

Socialutskottets betänkanden

2024/25:SoU10 Riksrevisionens rapport om statens arbete med informationssäkerhet i vård och omsorg

2024/25:SoU12 Folkhälsa

2024/25:SoU13 Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

Svar på
interpellationer

§ 6 Svar på interpellationerna 2024/25:234 och 243 om revisionsplikt för bolag och bekämpning av arbetslivskriminalitet

Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Hanna Westerén har frågat mig vad jag och regeringen avser att göra för att rut- och rotavdragen inte ska göda arbetslivskriminalitet samt om vi kommer att vidta åtgärder för att stärka kontrollen och ställa ytterligare krav på de företag som använder dessa avdrag. Peder Björk har frågat mig vilka konsekvenser jag bedömer att det får för Skatteverket när mindre aktiebolag inte omfattas av revisionsplikten. Han har också frågat mig om jag avser att ge Skatteverket i uppdrag att utreda konsekvenserna av att regeringen valde att inte gå vidare med att återinföra revisionsplikt för mindre aktiebolag.

Regeringen genomför just nu en kraftsamling för att strypa den kriminella ekonomin. Anledningen är att det är pengar som göder gängen och den organiserade brottsligheten. Det handlar om flera insatser – vi genomför bland annat en folkräkning. Vi gör det enklare att ta gängens brotts-

vinster, stärker våra myndigheters befogenheter och motverkar att företag används som brottsverktyg.

En viktig del i kraftsamlingen mot den kriminella ekonomin är att bekämpa arbetslivskriminalitet, inte minst inom rot- och rutsystemet. Här har regeringen genomfört förslag som gör det lättare för myndigheter, a-kassor och kommuner att utbyta information och därmed genomföra fler gemensamma kontroller mot arbetslivskriminalitet. Regeringen har också remitterat betänkandet från 2022 års skatteförfarandeutredning, som innehåller flera förslag som effektiviserar Skatteverkets kontrollmöjligheter av företag som genomför rot- och rutarbete.

När det kommer till revisionsplikten skulle ett återinförande för små företag innebära tydligt negativa konsekvenser för Sveriges näringsliv samtidigt som det inte är säkert att det skulle vara en träffsaker åtgärd. I en internationell jämförelse är också de svenska kraven på revisionsplikt redan högt ställda. Regeringen har därför beslutat att revisionsplikten inte ska återinföras för små företag.

För att motverka att företag används som brottsverktyg genomför regeringen i stället andra åtgärder. I budgetpropositionen för 2025 lämnades exempelvis förslag om förändringar på F-skattens område. Bland annat infördes ett nytt hinder för godkännande för F-skatt och en ny grund för återkallelse av F-skatt för den som inte har följt ett beslut om återbetalning av felaktigt utbetalat belopp i samband med rut- och rotarbeten. Det kommer att bli ett effektivt verktyg både i arbetet med att motverka att företag används som brottsverktyg och för att stoppa arbetslivskriminalitet vid rut- och rotarbeten.

Anf. 2 PEDER BJÖRK (S):

Fru talman! I Sverige i dag finns det omkring 1,2 miljoner företag, och ungefär 700 000 av dem är aktiebolag. Företagen har som uppgift att utveckla, producera och leverera varor och tjänster till sina kunder. Men företagen har också grundläggande betydelse för att samhället faktiskt ska fungera. De bidrar till innovation, skapar arbetstillfällen och ger skatteintäkter som i sin tur är en förutsättning för välfärden.

Men under senare år har det uppmärksammats alltmer att företag också används för brottsliga ändamål, särskilt kopplat till den grova organiserade brottsligheten. Syftet med företagen är i de fallen helt enkelt att bryta mot regelverken för att tjäna pengar eller tvätta pengar. Företagen kan då användas för att undanhålla skatter och avgifter eller för att tillskansa sig ersättningar, bidrag och förmåner på helt felaktiga grunder.

I det här fallet går dessutom samhället miste om betydande skatteintäkter, och vanliga hederliga näringsidkare som driver företag löper risk att slås ut när de konkurreras ut av dem som fuskar och använder företag i brottsliga syften.

Dessutom finns det många företag som är kopplade till grovt kriminella verksamheter. Då använder man bolag för att finansiera den här kriminella verksamheten, som oftast bedrivs i olika former av nätverk.

Fru talman! För att komma till rätta med eller minska omfattningen av problemen som jag nu inledningsvis har nämnt krävs det en rad olika insatser på flera områden, och en av dem menar jag är att se över revisionsplikten för mindre aktiebolag.

Prot. 2024/25:63
28 januari

Svar på
interpellationer

Den generella revisionsplikten avskaffades 2010, och i dag saknar 500 000 av de 700 000 aktiebolagen en revisor.

I ljuset av att företag används för brottslighet av olika slag och att så många saknar en revisor valde jag att ställa den här interpellationen till finansministern. Men, fru talman, när jag tar del av svaret känns det som att finansministern vill blanda bort korten och inte fullt ut vill diskutera det här med revisionsplikt – inte minst utifrån att min interpellation har slagits samman med min kollegas interpellation trots att de faktiskt handlar om helt väsensskilda saker även om båda rör ekonomisk brottslighet.

Dessutom, fru talman, saknade jag svar på mina konkreta frågor när jag tog del av interpellationssvaret. Jag ställde två väldigt konkreta frågor till finansministern som finansministern valde att inte svara på.

Jag skulle uppskatta om finansministern nu tog tillfället i akt att åtminstone försöka svara på en av de här konkreta frågorna. Den lyder helt enkelt så här: Vilka konsekvenser för Skatteverkets verksamhet och effektivitet bedömer ministern att det får när mindre aktiebolag inte omfattas av revisionsplikten?

Anf. 3 HANNA WESTERÉN (S):

Fru talman! Den minnesgode minns säkert att finansministern och jag har mötts i den här kammaren i den här frågan tidigare. Anledningen till att jag nu är här igen är att regeringens arbete för att bekämpa arbetslivskriminalitet dessvärre inte imponerar.

Redan i tidigare debatter lyfte jag fram det djupt problematiska i att regeringen ångade på och ökade inflödet av pengar i rut- och rotsystemet utan att vidta ytterligare åtgärder för att motverka fusk, missbruk och svartarbete.

Riksrevisionen uttryckte det så här: Rotavdraget är inte effektivt utformat. För att öka kostnadseffektiviteten bör regeringen sänka gränsen för hur stora avdrag som får göras samt använda effektivare sätt för att motverka svartarbete och annan arbetslivskriminalitet.

Med anledning av det uttryckte jag det själv så här i en av våra tidigare debatter – jag ber om ursäkt för att jag citerar mig själv: ”Den som säger sig vilja försvåra för gängen och driva bort organiserad brottslighet – vilket jag och mina kollegor vill och vilket jag tror att finansministern ganska många gånger har sagt sig vilja – måste också bekämpa arbetslivskriminaliteten. Det är där det händer. Att höja taket för avdrag utan att också adressera riskerna för fler arbetsplatsolyckor, fler som exploateras och utnyttjas, fler skattebrott, mer dubbel bokföring och en eroderande legitimitet för skattesystemet är ärligt talat djupt oansvarigt.”

Fru talman! Jag vidhåller det jag sa då. Det är inte heller så att gängkriminaliteten har tryckts tillbaka sedan vi senast debatterade arbetslivskriminalitet. Sedan dess har det dessutom kommit signaler från Skatteverket om att man, parallellt med att regeringen skjuter till medel för att bekämpa arbetslivskriminalitet, har ett internt sparbeting som i princip utradar regeringens satsning. Jag undrar därför stilla hur prioriterat arbetet mot arbetslivskriminalitet faktiskt är.

I höstas gjorde regeringen stor sak av att man ska öka trycket mot bidragsfusk. Det är alldeles utmärkt. Det vill jag ha sagt. Men varför inte göra en motsvarande kraftsamling mot skattefusk och mot fusk och missbruk av rut och rot?

Arbetslivskriminaliteten skördar ju nya offer hela tiden – många sedan vi sågs här sist. Offren är många och av olika sort. Det handlar om människor som far illa, seriösa företag som går omkull och offentliga verksamheter som dräneras på resurser.

Det måste inte vara så här. Det går att vrida av kranen, och det går att strama upp. Vad vill regeringen? Hur ämnar finansminister Elisabeth Svantesson bekämpa arbetslivskriminaliteten när delar av hennes reformer faktiskt riskerar att göda den?

Anf. 4 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack till båda interpellanterna för två väldigt viktiga frågor. Jag vill hedra Hanna Westerén, som bad om ursäkt för att hon citerade sig själv. Det gjorde hon helt rätt i – alltså i att citera sig själv!

Jag delar kanske inte den bild Peder Björk har av att det här är väsensskilda frågor. Det är precis vad de inte är, och ledamöterna vet väldigt väl att det här är två sidor av ett mynt som tyvärr har alldeles för många sidor och där vi ser att den organiserade brottsligheten växer på olika sätt.

Låt det inte finnas något som helst tvivel om att en av den här regeringens absolut viktigaste prioriteringar är att strypa kranarna till den kriminella ekonomin.

Jag fick en fråga om vad vi har gjort, och det sades att vi inte har tagit dessa frågor på allvar. Låt mig bara nämna några saker som har skett på två år. Vi har ökat anslagen och kraftsamlat resurser hos Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten. Vi har inrättat en utbetalningsmyndighet. Vi har stärkt Tullverkets befogenheter så att man har helt andra verktyg. Vi kommer nu med förslag om att kriminalisera utförsel av stöldgods.

Vi genomför en folkräkning, och vi har aldrig haft en så bra bild över befolkningen i Sverige som vi har just nu. Detta ledde också till att Skatteverket i alla dessa arbeten avskrev tiotusentals människor som var korrekt folkbokförda.

Vi utreder också biometri, alltså hur fingeravtryck ska kunna sparas och användas på fler sätt, till exempel i folkbokföringen. Bit för bit och steg för steg tar vi tag i de problem som finns, och som har funnits, för att verkligen strypa kranen. Det är en prioriterad uppgift.

Det finns alltid många olika politiska förslag man måste överväga. Vi har övervägt många. Jag nämnde några saker vi har gjort.

När det gäller revisionsplikten vill jag svara kort på det. Om vi hade kunnat backa tillbaka till 2010 tror jag inte att vi hade gjort samma sak i dag eller att den hade haft samma bestämmelser. Men som det ser ut nu ska man fråga sig vad som är kostnad och nytta. När det gäller det har vi också gjort en noggrann analys och haft samtal med både Skatteverket, företagare och andra.

Vi ser att det här inte är tillräckligt effektivt. Vi jobbar på andra sätt nu, till exempel inom Skatteverket, för att gå vidare med förslaget om F-skatt – det vill säga att det ska bli svårare att återkalla det. Detta är ett väldigt viktigt verktyg som på många sätt kommer att hjälpa Skatteverket.

Vilka effekter detta får för Skatteverket är kanske inte den fråga jag ställer mig varje dag. Jag ställer mig frågan hur vi kan strypa kranarna så att dessa gäng inte har pengar. Det är ju det som göder mordandet, dödandet, våldet och sprängningarna. Hur skruvar vi åt de kranarna?

Ett sätt är just genom att göra det svårare att använda företag som brottsverktyg. Där delar jag helt interpellanternas bild. Ett sätt att göra det är att använda F-skattsedel och se till att det blir lättare nu för Skatteverket.

Det är dock inte Skatteverket som står i fokus här, utan det är alla svenskar som nu drabbas av det brutala våldet. Vi vill inte lämna över detta till nästa generation.

Vi har en nära relation till Skatteverket. De ska få de resurser de behöver för att göra sitt jobb. Vi har också nära samtal om vilka verktyg som är effektiva.

Jag får återkomma till arbetslivskriminaliteten eftersom jag ser att min talartid springer iväg, men det är ju en otroligt viktig fråga. Jag vill säga att vi under den här regeringen har sett till att myndigheter får dela information med varandra. Det har de inte fått förut. Detta gör att vi kan komma åt kriminaliteten. Det är otroligt viktigt.

Den andra frågan som interpellanten var inne på gällde rut- och rotarbete. När det gäller den utredning vi tog emot, och som vi remitterat, kom remissinstanserna in med svar i december. Vi arbetar för fullt med detta just nu och kommer att återkomma när vi har bestämt exakt hur och vad vi ska gå vidare med i den utredningen.

Anf. 5 PEDER BJÖRK (S):

Fru talman! Jag tackar finansministern för att hon trots allt tar in Skatteverket i den här diskussionen om revisionsplikten. Eftersom finansministern är ansvarig för den myndigheten utgick jag från att finansministern hade rätt mycket fokus på just Skatteverket som myndighet.

Jag noterar också att finansministern upprepar att revisionsplikt inte skulle vara en tillräckligt träffsäker åtgärd. Det är ett direkt eko av det Svenskt Näringsliv framför i diskussionen om revisionsplikt. Men finansministerns egen myndighet har faktiskt en helt annan bild.

Jag citerar ur Skatteverkets remissvar på propositionen om bolag och brott. Skatteverket skriver följande: "Skatteverkets uppfattning är att avsaknad av revisor är en riskfaktor som underlättar användning av bolag som brottsverktyg och för skatteundandraganden. En revisors granskning har en preventiv effekt både för att förebygga oavsiktliga och avsiktliga fel."

Skatteverket ser alltså helt enkelt detta som en ytterst träffsäker åtgärd. Det är inte nog med att bara Skatteverket framhåller detta, utan man får dessutom stöd av Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Brottsförebyggande rådet och Ekonomistyrningsverket. De förespråkar alla en återinförd revisionsplikt.

I nästan alla andra politiska diskussioner och samtal framhåller SD-regeringen gärna att man ska vara hård mot brott och att man ska vara hård mot ekonomisk brottslighet. Ingen åtgärd tycks vara för liten för att genomföras. När det gäller revisionsplikt för mindre aktiebolag tycks detta dock inte gälla.

Fru talman! I november sa riksdagen ja till propositionen om bolag och brott. Den baserades på en utredning som den socialdemokratiska regeringen tog initiativ till. Då hade man möjlighet att justera revisionsplikten. Även om man inte vill gå tillbaka till situationen före 2010, då alla aktiebolag omfattades av revisionsplikten, finns det ju varianter man kan genomföra.

Skatteverket hade i sitt remissvar på denna proposition ett förslag om att utvidga – inte återinföra – revisionsplikten. Man skulle då komma åt fler små aktiebolag, och de skulle tvingas ha en revisor. Bland annat skulle man kunna tänka sig att sänka gränsvärdena avseende anställda i ett bolag som skulle få revisionsplikt, eller för den delen se över gränsvärdena för omsättningen i företagen för att man skulle behöva ha en revisor.

Min fråga till finansministern, fru talman, är: I ljuset av att det faktiskt kommer allt fler rapporter om att kriminella gäng finansierar verksamheten med hjälp av just företag, är finansministern beredd att ompröva tidigare ställningstaganden och gå vidare och titta på någon form av utvidgad revisionsplikt för de mindre aktiebolagen?

Anf. 6 HANNA WESTERÉN (S):

Fru talman! Jag hör finansministern prata om kraftsamling. Jag hör finansministern säga att hon ska vrida av – strypa – kranarna. Jag funderar febrilt och antecknar som en tok för att försöka förstå hur det här hänger ihop.

Finansministern nämner betänkandet från den utredning som min regering tillsatte och som nu är ute på remiss, men jag förstår inte fullt ut vad finansministern faktiskt vill. Vad har finansministern för förhoppningar för Sverige? Vill finansministern, likt den tidigare regeringen aviserade, utesluta företag som missköter sig? Vill finansministern ställa hårdare krav när det gäller rot- och rutavdragen? Det är oklart.

Vi vet att rut och rot inte är vattentäta i sin utformning. Vi vet att fusk och missbruk grasserar. Ändå har regeringen flåsat på med ett högre tak för rut och rot – utan att skärpa upp enligt Riksrevisionens rekommendationer. Därför måste jag ställa frågan varför det här fusket inte verkar anses lika fult och varför det inte är lika prioriterat att bekämpa.

Jag undrar också över tågordningen när det nu ska kraftsamlas och vridas av – strypas – kranar. Hade man inte kunnat vänta med att flåsa på med ett högre tak för rut och rot tills man hade det åtgärds paket på plats som man nu ändå säger att man har?

Jag drar mig till minnes en tidigare debatt som jag och finansministern hade. Då sa finansministern att den här höjningen var högst tillfällig, under ett enda år, för att stötta byggbranschen i en svår tid. Det skulle göra skillnad för byggbranschen på riktigt.

Där lever jag uppenbarligen i en helt annan verklighet, för jag tror att det som skulle göra skillnad för svensk byggindustri på riktigt – det som skulle få byggbranschen att glöda – är att bygga bostäder i Sverige. Vi saknar tusentals och åter tusentals bostäder i Sverige. Men i stället prioriterar den här regeringen renoveringar av badrum. Det ska också städas, framför allt i hus. I lägenheterna hemma hos mig på Gotland, eller i Grums eller Gårdsten, blir det inte så mycket vare sig rut eller rot.

Jag tycker att det är alldeles utmärkt att myndigheterna får dela information; det applåderar jag. Det är fantastiskt om vi har ett myndighetsutbyte som gör att färre lyckas fuska eller undandra pengar från våra gemensamma system. Riskerna med att fortsätta ösa in i de här inte vattentäta systemen är dock uppenbara. Därför undrar jag: Varför ska inte den kranen vridas av? Varför ska inte den kranen få ett förändrat flöde?

Utöver riskerna för olyckor och död i arbetslivskriminalitetens spår och dränerade offentliga resurser har vi också en ökande ojämlikhet, och

den späs på av att vi öser in pengar i ett ofullständigt system. Bekymrar inte det finansministern?

Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar båda interpellanterna för inläggen.

Är det någonting som bekymrar mig är det att barn skjuter barn och att det sprängs runt om i Sverige. Helt oskyldiga människor drabbas hårt. Vi vet att en drivande faktor bakom detta är den kriminella ekonomin, och därför har jag från dag ett i det här jobbet arbetat väldigt hårt tillsammans med justitieministern för att ordentligt täppa till varje litet hål där det nu rinner ut pengar.

Man börjar ju alltid med det som är de största problemen, och man börjar alltid med det som i någon bemärkelse är enklast. Ibland finns det målkonflikter, som när det gäller revisionsplikten. Jag kommer tillbaka till den. Men steg för steg gör vi det som ingen annan regering har gjort.

Låt mig säga följande: På två år – jag nämnde siffran förut – har vi exempelvis åstadkommit informationsutbyte. Det lät på interpellanten som att det är en ganska liten sak, men det är en av de viktigaste åtgärderna som vi nu går vidare med. Alla myndighetschefer – hos polisen, Skatteverket och alla andra – har ropat efter det.

Fru talman! Jag ska berätta om ett möte som jag hade ganska tidigt när jag var minister. Jag kom då in i ett rum med många just myndighetschefer, som själva hade organiserat sig under ett par år för att verkligen arbeta tillsammans mot den kriminella ekonomin. Jag fick med mig en lista därifrån. Det var en lista som mycket kloka myndighetschefer lämnade till mig och justitieminister Gunnar Strömmer. Den listan, tillsammans med annat, jobbar vi väldigt hårt med just nu. Vi jobbar mellan departementen och kammar igenom allt som behöver göras för att strypa den kriminella ekonomin.

Då kommer vi till de två frågorna, och jag börjar med rut och rot.

Självklart är allt fusk med skattepengar lika dåligt. Det är väl alldeles självklart. Nu har vi tagit emot utredningen, och vi ska gå igenom förslagen. Vi har dock även gått vidare med förslaget om F-skattsedeln. Under-skatta inte detta med F-skattsedeln i kombination med att man nu får utbyta information; det är otroligt viktigt för att komma åt fusket!

Det här handlar ofta om människor som utnyttjas, ibland i trafficking och ibland på sätt som inte är fullt så illa som trafficking även om människor utnyttjas på olika sätt. Vi måste komma åt det av så många skäl. Konkurrensen snedvrids, och därför går vi vidare – till exempel med F-skattsedeln, och vi jobbar nu också med den utredning vi har tagit emot.

När det gäller revisionsplikten delar jag helt interpellantens bild av att det är ett problem. Men ibland har vi också avvägningar att göra. Jag vet att Socialdemokraterna under åtta år inte gjorde någonting åt detta. Jag har respekt för det, eftersom det är en svår fråga. Men man gjorde ingenting på åtta år.

Å ena sidan vill vi att det ska vara lätt att driva företag, men å andra sidan vill vi inte att det ska vara lätt att vara kriminell. Därför har vi att göra den där avvägningen, och där har vårt förstaval inte varit att förändra revisionsplikten. Men som jag sa: Den hade inte sett ut så i dag om den inte hade ändrats 2010. Vi hade inte gått vidare på det sättet. Det är mycket som är annorlunda nu. Jag tycker att man kan erkänna det, och jag gör det.

Här har vi målkonflikter, och vi jobbar just nu även på annat sätt för att komma åt att de grovt kriminella sitter runt om i Sverige eller utomlands och driver företag som på papperet ser ut att vara helt hederliga men där man egentligen tömmer våra välfärdssystem på olika sätt och lurar äldre. Man lurar våra system. Det ska vi komma åt. Med de verktyg som nu har börjat ta form och som har börjat gälla har jag gott hopp om att vi kan skruva åt detta.

Vi kommer också att göra mer, för vi är inte nöjda och inte klara. Jag hoppas också att Socialdemokraterna ska börja rösta lite mer med oss och lite mindre mot oss när det gäller straffskärpningar på det här området och många andra områden.

Anf. 8 PEDER BJÖRK (S):

Fru talman! Jag tvivlar inte en sekund på finansministerns engagemang, men jag tvivlar lite grann på förmågan att vidta rätt åtgärder vid rätt tidpunkt. Hade det inte varit för en socialdemokratisk regering hade det inte funnits en proposition om bolag och brott att ta ställning till, för den utredningen tillsattes av just en socialdemokratisk regering.

Fru talman! Vi måste få stopp på den här ekonomiska brottsligheten, och när flera expertmyndigheter nu pekar på att en utvidgad revisionsplikt skulle vara ett bra verktyg tycker jag faktiskt att vi måste lyssna på det. Vi socialdemokrater är beredda att gå vidare med en utvidgning av revisionsplikten för de mindre aktiebolagen. Jag förstår inte vad finansministern och SD-regeringen är så himla rädda för, fru talman. Låt oss använda de verktyg som finns! Låt oss sätta stopp för användningen av företag för kriminella aktiviteter och som ett sätt att finansiera kriminella organisationer.

I går sa statsminister Kristersson – visserligen i ett helt annat sammanhang, som gällde hans bästa kompis säkerhetsrådgivarens avgång – att det är viktigt att inte slarva och inte göra fel. När det gäller revisionsplikten tycker jag att SD-regeringen både slarvar och gör fel. Finansministern borde lyssna mindre på Svenskt Näringsliv och mer på finansministerns egen myndighet Skatteverket, så att vi kan få på plats ytterligare ett verktyg för att bekämpa ekonomisk brottslighet och på så sätt också strypa finansieringen av de kriminella gängen.

Anf. 9 HANNA WESTERÉN (S):

Fru talman! Det låter ju upplyftande och hoppningivande när finansministern säger att hon vill täppa till varje litet hål. Detta låter mycket bra. Problemet är att det uppenbarligen, givet det vi har pratat om här i dag, inte är sant.

Rut och rot i nuvarande utformning dränerar våra gemensamma system på resurser. Rut och rot i nuvarande utformning möjliggör fusk och svartarbete. Dessa hål täppte regeringen inte till innan man höjde taket och därmed vred på både kallt, varmt och lite bubbel i kranen.

Elisabeth Svantesson nämnde målkonflikter. Ja, det får man väl ändå kalla det. Arbetslivskriminaliteten grasserar. Ojämligheten ökar. Att skärpa rut och rot skulle vara en relativt enkel men mycket viktig åtgärd för att bekämpa arbetslivskriminaliteten, men regeringen hanterar detta väldigt slarvigt. Precis som jag aviserade i början av debatten, och givet det finansministern har föredragit här i dag, anser jag att regeringens inställning till bekämpning av arbetslivskriminaliteten alltför är djupt oansvarig.

Anf. 10 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag vill tacka ledamöterna för debatten. Det är otroligt viktigt, även för dem som lyssnar, att lyfta fram den problematik som finns runt om i vårt land, där människor med olika motiv utnyttjar och bedrar våra gemensamma system. Det kan handla om skattepengar eller välfärdstjänster.

Detta är en fråga vi kommer att fortsätta arbeta med. Jag kommer att jobba varje dag och göra allt jag kan för att täppa till de hål som finns – genom Utbetalningsmyndigheten, genom mer resurser till de myndigheter som nu jobbar väldigt hårt mot de kriminella, genom att ta brottsvinster, genom en folkräkning och genom mycket annat. Vi ser nu också över frågan om att biometri ska kunna sparas. Dessa saker, fru talman, är några väldigt viktiga delar i detta.

Jag tackar för debatten. Vi kanske återkommer i frågan men hoppas att vi inte behöver göra det. Vi ska göra allt vi kan för att strypa detta, men det kan dröja ett tag. Vi kanske återkommer.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2024/25:239 om regeringens prognoser för svensk ekonomi

Anf. 11 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Mikael Damberg har frågat mig om regeringen varit för optimistisk i sina prognoser för svensk ekonomi i ljuset av utvecklingen i tysk industri. Han har även frågat mig hur jag och regeringen ska minska risken för att omvärldsläget får stora effekter för svenska företag och svenska jobb.

Sverige är i en lågkonjunktur. Hög inflation och höga räntor har satt sitt avtryck på både Sveriges och euroområdets ekonomier. Hushållskonsumtionen och investeringarna har utvecklats svagt, och svensk bnp har stagnerat sedan slutet av 2021. Samtidigt har arbetslösheten ökat. Inflationen har kommit ned under inflationsmålet, men det finns fortsatt utmaningar.

En sådan utmaning är läget i den tyska industrin, som är av stor betydelse för vår export. Tyskland brottas tyvärr inte bara med konjunkturrella problem utan även med strukturella problem. På kort sikt syns ingen ljusning i industrikonjunkturen, vilket framgår i indikatorer som inköpschefsindex. Däremot väntas räntorna fortsätta sjunka, vilket bedöms stötta industrin framöver.

Den tyska industrin brottas dessutom med utmaningar av mer strukturell karaktär, som rekordhöga energipriser och hård konkurrens från Kina i bilindustrin. Utöver detta har den geoekonomiska osäkerheten ökat, med hot om handelskrig, samtidigt som det är regeringskris.

Tyskland är vår största handelspartner, och vår export dit har minskat. Läget i svensk ekonomi är fortsatt osäkert. I Finansdepartementets prognosuppdatering i december 2024 reviderades bnp-tillväxten ned något jämfört med prognosen i budgetpropositionen för 2025. Detta beror på lägre inhemsk efterfråga och en mer osäker omvärld med ökad geoekonomisk osäkerhet.

En stor skillnad mellan Sverige och flera av de euroländer som nu är hårt pressade är dock att Sverige har starka statsfinanser. Det ger oss handlingsutrymme att agera om ekonomin kraftigt försämras. Den möjligheten är begränsad för alla de länder som redan har rekordstora underskott och skulder.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2025 stöttat hushållen och samtidigt genomfört viktiga strukturella reformer för att Sverige ska stå väl rustat för att möta framtidens utmaningar. Det är så vi bygger Sverige både rikare och tryggare.

Anf. 12 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Bakgrunden till denna interpellation är att vi ser att den europeiska industrin och den ekonomiska utvecklingen inte minst i stora länder som Tyskland och Frankrike har bromsat in mycket mer än vad Finansdepartementet och många ekonomiska bedömare hade räknat med. Detta har redan fått effekt på svensk ekonomi. Vi ser många pressade underleverantörer i dag – orderböckerna ser inte ut som man hade räknat med. Vi ser en väldigt stor osäkerhet, inte minst när det gäller Tysklands ekonomiska och politiska framtid. Detta lägger en våt filt över svensk industris framtidsplaner.

En särskilt utsatt sektor är fordonsindustrin, som är en väldigt viktig del av svensk industri och en motor för teknikutveckling, forskning, investeringar och väldigt många jobb runt om i Sverige.

Detta är bakgrunden till att jag ville diskutera industrin och den konjunktur vi har i Europa. Jag kommer att återkomma till det.

Min första fråga i interpellationen handlade dock lite mer direkt om Finansdepartementets prognoser och huruvida finansministern var överoptimistisk i sina prognoser för konjunkturen och vägen framåt. Efter att ha lyssnat på finansministerns svar på interpellationen skulle jag vilja säga att det enkla svaret på min fråga är ja. Det har ju verkligen inte gått som man trodde i de prognoser man gjorde för svensk ekonomi.

Vi socialdemokrater har kritiserat regeringen för att ha varit för passiv i fråga om välfärdens finansiering och hushållens ekonomi. Jag menar att en del av de prognosrevideringar nedåt som regeringen har tvingats ägna sig åt när det gäller såväl arbetslöshet som tillväxt har att göra med hur konsumtionen i samhället har utvecklats. Jag har kritiserat att regeringen har riktat sina finanspolitiska stimulanser till fel grupper. För mycket av skattesänkningarna har gått till de människor som har högst inkomster i stället för att landa i plånboken hos vanliga löntagare och hushåll som faktiskt skulle ha kunnat använda dessa pengar på ett mer konstruktivt sätt genom att konsumera och därmed bidra till att dra konjunkturen vidare uppåt.

Vi har varit i en lågkonjunktur. Regeringen har hela tiden talat om att man ser ljuset i tunneln och att det snart vänder uppåt. Det går att förstå att regeringen valde att vidta en del åtgärder – man trodde att det bara skulle vara ett litet hack i kurvan för tillväxten. Då spelade det väl ingen roll att man drog in investeringsstödet för bostadssektorn och bidrog ännu mer till den bostadskris vi har i Sverige. Då kanske det inte var så viktigt att säkra statsbidragen till kommuner och regioner i krisen, trots att vi vet att multiplikatoreffekten när det gäller välfärdskonsumtion är väldigt hög – det är

en av de mest effektiva åtgärder som går att vidta i en lågkonjunktur för att se till att konjunkturen inte försämras ytterligare.

Därför frågade jag om finansministern erkänner att man gjorde fel i sina prognoser. Då, fru talman, kanske det kunde ha funnits ett inslag av självkritik gällande att man hade fel i prognosutvärderingen och därmed landade i fel ekonomiska vägval.

Jag vill under mina sista 30 sekunder gå tillbaka till industrin. Om jag tolkar finansministern rätt är vi överens om beskrivningen av både världen, de osäkerhetsfaktorer som finns och hur konjunkturen utvecklas.

Jag undrar om det finns några exempel på åtgärder här och nu som regeringen är beredd att vidta för att stötta svensk industri, skapa mer framtidstro och se till att industrin kan bibehålla de senaste årens ganska starka ekonomiska utveckling, så att det inte går i baklås också för svensk industri, för det tror jag skulle kunna få stora effekter på svensk ekonomi framöver.

Anf. 13 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar för interpellationen. Det är trevligt att ses så här och tala om ett ämne som är svårt och mycket viktigt, nämligen bedömningar av ekonomin.

Jag vet att Mikael Damberg som tidigare finansminister vet att det här är något som man, så att säga, inte snyter ur näsan. Det finns en stor kompetens runt om på våra myndigheter och på Finansdepartementet, där man just nu jobbar febrilt med att hela tiden kalibrera och ta fram så bra prognoser som det bara är möjligt.

Låt mig stanna där. Det blir kanske lite tekniskt nu, men jag ska lägga en minut på detta. En prognos handlar om siffror, det vill säga att man gör en bedömning av arbetsmarknadsläget, tillväxten och mycket annat, men en prognos handlar också om osäkerheten och hur stor man bedömer att den är.

När det gäller den delen, som jag har nämnt på varje pressträff som jag har haft, kan man konstatera att osäkerheten bara blir större och större. Det är inte bara vi i Sverige som ser detta, utan det är verkligen så. Det var länge sedan det var så komplext att göra prognoser, av flera skäl som jag vill nämna.

Det första är höginflationsmiljön. Nu lämnar vi en miljö som vi inte har haft på 30 år, och hushållen reagerar inte exakt på samma sätt i dag som man gjorde då. Jag träffade IMF i dag på Finansdepartementet, och alla brottas nu med hur konsumtionen kommer att utvecklas i olika länder. Det var det första.

Det andra är att det är mångfasetterat. Vi har ett krig i vårt närområde, energisystem som inte fungerar som de ska och så vidare. Detta gör också att osäkerheterna är stora.

Det tredje som kan adderas är den politiska osäkerheten i många länder, som Mikael Damberg var inne på. Det handlar inte bara om strukturella problem, till exempel i Tyskland och deras ekonomi, utan också om regeringsutmaningar. Nu när vi behöver Frankrike och Tyskland som mest hoppas vi att de så snart som möjligt kan komma fram till en stabil politisk konsensus. Det vore bra för hela Europa.

Det är självfallet inte lätt att göra prognoser, men jag skulle säga att vi i Sverige har duktiga prognosmakare. Jag vet inte om det är någon som

träffar exakt rätt någon gång, men min bedömning är att våra svenska prognoser ligger i linje med många andra.

Sedan får man hela tiden revidera prognoserna utifrån utfallet, för man vet inte exakt hur exempelvis svenska hushåll reagerar på räntesänkningar eller skattesänkningar. Det får vi se här nu under året. Dessutom handlar det såklart om vad som kommer att hända i den tyska ekonomin.

Det finns två ganska stora variabler. Vi har just nu en inhemsk lågkonjunktur som beror på hög skuldsättning och höga räntor. Vi ser ändå optimistiskt på det. Sedan har vi en osäkerhet i Europa – i Tyskland och på många andra ställen.

Jag vet inte om det är någon som har frågat om det, men den budget som vi har lagt fram är väl avvägd i det läge vi nu befinner oss i. Vi har ett starkt utrymme att göra mer om det behövs. Det kommer en vårproposition och en vårbudget lite längre fram, och vi följer självfallet utvecklingen noga.

Det är ändå glädjande att statsfinanserna är starka, en bild som jag vet att vi delar, och det finns möjlighet att göra mer om så krävs.

Anf. 14 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag vill understryka att jag är fullt medveten om att finansministern inte själv sitter och skissar på varenda prognos i budgeten utan att det är ytterst kompetenta tjänstemän som försöker analysera läget, se framåt och ta hjälp av andra expertorgan och prognosmakare för att hamna så rätt man kan.

Som finansministern är tydlig med och som Finansdepartementet har betonat har det i de senaste prognoserna funnits mer osäkerhet än vanligt, och det är svårare att göra prognoser i ett nytt läge. Då landar det politiska ansvaret återigen på Finansdepartementet. Har man gjort rätt kalibreringar i de politiska förslag och den ”väl avvägda” budget som man har lagt på riksdagens bord och röstat igenom?

Om man bara tar en prognos och tittar tillbaka lite i tiden på hur hushållens konsumtion har utvecklats kan man se att Finansdepartementet har reviderat ned hushållens konsumtion med 150 miljarder kronor över två år. Det är ganska mycket.

Då måste man ställa sig frågan: Finns det något i den ekonomiska politiken som hade kunnat göras annorlunda för att ge hushållen trygghet och skapa mer förutsägbarhet så att framför allt de hushåll som vi vet konsumerar mer hade kunnat komma igång med sin konsumtion? Detta är bara ett exempel på frågor som vi har diskuterat med regeringen under lång tid. Vi är det enda land i Norden som inte har gjort något åt barnbidraget under kostnadskrisen.

Genom budgetprioriteringar där man sänker skatten mycket för dem med höga inkomster får man inte samma effekt på konsumtionen. Detta är min bedömning, och jag tror att de flesta ekonomer är överens om den. Det kan finnas andra positiva effekter som regeringen vill se, men om man vill ta Sverige ut ur en lågkonjunktur finns det andra, mer effektiva insatser att göra.

Det var sådan självkritik jag var ute lite efter och om den finns hos finansministern nu när man har tvingats till en massa nedrevideringar och Sverige kommer fattigare ur lågkonjunkturen än vad vi hade behövt göra. Framför allt blev lågkonjunkturen mycket mer långvarig än vad finans-

Prot. 2024/25:63
28 januari

Svar på
interpellationer

ministern och Finansdepartementet hade räknat med från början. Nu har det blivit mycket diskussion om det här, som är en ganska politisk fråga. Det är lätt att debatten bara landar i frågan om hur budgetarna ser ut.

Den andra frågan handlar mer om industrin. Jag hörde finansministern beskriva problemen och osäkerhetsfaktorerna för industrin. Vi vet att Sverige i grunden har en relativt stark och väldigt innovativ industri, men den möter nu en omvärld som är ganska stökig och har stora utmaningar.

Då vill jag fråga: Finns det några ytterligare åtgärder som finansministern ser framför sig behöver vidtas i detta läge? Behöver uppmärksamhet riktas mot att svensk exportindustri inte ska drabbas hårdare än nödvändigt av konjunkturläget?

Anf. 15 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar för flera kloka insikter.

Vi kan börja med tillväxten, som jag vet att vi båda tycker är viktig på både kort och lång sikt. För oss handlar det såklart om att se till att ekonomin nu kommer igång så snabbt som möjligt. Precis som jag sa tidigare vet vi inte exakt hur konsumenter i Sverige eller andra länder reagerar. Uppenbarligen konsumerade man i början, och det tog ett tag innan man höll tillbaka. Nu är det lite tvärtom.

Eftersom vi inte har gjort det här, då det inte har varit så här på 30 år, vet vi inte exakt hur dagens konsumenter reagerar. Hittills har många prognoser legat nära utfallet, så jag känner mig trygg med det. Men återigen: Osäkerheten har aldrig varit så här stor, i alla fall inte på väldigt länge, och det är också en del av prognoserna.

På längre sikt handlar det om att få igång tillväxten, och det är kanske allra viktigast. Det som vi gör och har gjort i våra tre budgetar handlar om att få igång ekonomin, stötta hushållen och sänka skatten för alla, vilket vi gjort två år i rad, men också om att göra det som är långsiktigt viktigt för ökad tillväxt. Det handlar som vi vet om marginalskatter, infrastruktur, utbildning, energisystem och mycket annat. Man kan alltså göra två saker samtidigt.

Jag ska ärligt säga att vi i grund och botten har ganska lika budgetar men också lite olika inriktningar när det gäller stöd till hushållen. Tror jag att Socialdemokraternas budget hade gjort stor skillnad för utfallet i prognosen? Nej, det tror jag inte. Jag ser att de insatser vi nu har gjort är väl avvägda och viktiga på både kort och lång sikt. Där kommer dock de lärde – i det här fallet vi två – att tycka olika, men det är precis som det ska vara.

Jag ser att det vi gör nu har stor nytta för människor. Det stöttar dem. Det kommer att göra att ekonomin vänder i Sverige, och det kommer också att stärka den långsiktiga tillväxten, som jag har väldigt mycket för ögonen.

Jag ska säga något kort om industrin, där fokus verkligen har varit brutalt närvarande under de här åren. Vissa delar av svensk industri som exporterar har gått väldigt bra. Vissa sektorer eller delar av världen har inte varit så påverkade av det som har hänt de senaste åren, medan andra har det väldigt tufft.

Framför allt är det, som Mikael Damberg säger, många som nu är oroliga för vad som händer i Tyskland och andra delar av Europa. Vi har naturligtvis nära samtal, och vi vet att svenska företag på många sätt är väldigt konkurrenskraftiga. De efterlyser mer regelförenkling i EU, de efter-

lyser ett väl fungerande energisystem och de efterlyser kompetensförsörjning och att det fortsatt ska gå att ta hit exempelvis människor som är högkvalificerade. Här jobbar vi nära och gör allt vad vi kan för att bistå på olika sätt.

Vi har alla ett och samma mål. Jag är helt övertygad om att vi i den här riksdagen vill att det ska gå bra för svenska företag och att svenska jobb ska bli fler och inte färre. Det finns därför mycket att göra, och vi gör också mycket just för att förenkla och förbättra för de företag som det nu gäller.

När det till exempel gäller Donald Trump och handelshinder har jag påpekat många gånger de senaste månaderna att det självklart är dåligt för svenska företag och alla andra företag om tullarna höjs. Men det är också väldigt dåligt att många länder i Europa och EU har så låg produktivitet. Det förstärks dessutom såklart om vi också får högre tullar.

Vi måste ta tag i våra egna problem på bred front i Europa och jobba med de olika delarna. Det gäller till exempel en kapitalmarknadsunion, regelförenklingar och ett energisystem som fungerar. Det gynnar svenska företag och alla andra företag i EU. Där sätter vi in ett stort tryck.

Anf. 16 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Bakgrunden till interpellationen är alltså de prognoser vi har sett och en regering som har varit väldigt optimistisk och sagt: Nu kommer vändningen, och nu kommer ljusningen! Nu vänder det uppåt. Vi har lagt fram välavvägda budgetar. Vi gör rätt, och vår politik gör stor nytta!

Jag har inga problem med de retoriska vinklingarna. Men någonstans måste man titta på resultatet, och där sticker inte Sverige ut i något positivt hänseende. Vår tillväxt har inte överglänsit den i resten av Europa. Arbetslösheten har utvecklats mer negativt än i de övriga europeiska länderna. Om Sverige hade haft samma genomsnittliga utveckling som Europa när det gäller arbetslöshet hade 50 000 färre människor gått arbetslösa i Sverige.

När det gäller konkurser, inte minst i nyföretagande, som vi vet är en viktig del av både progressivitet och tillväxt av nya jobb har vi ganska svaga siffror just nu. Det präglar samhället.

Därför hade regeringen kanske inte bara behövt vara nöjd, utan man kunde också ha funderat på om man har gjort rätt avvägningar. Jag menar inte heller att en enskild budget mellan regering och opposition gör så enormt stor skillnad. Det gör skillnad för människors vardag om de får en barnbidragshöjning eller inte eller om man satsar på de sämst ställda pensionärerna.

Min poäng är inriktningen. Hade regeringen i högre grad haft vanlig hushållsekonomi och välfärdens finansiering i fokus hade vi inte haft ett lika stort tapp. Hade regeringen vågat diskutera bostadssektorns enorma utmaningar hade man inte dragit bort de få statliga insatser som fanns, och om man ändå hade gjort det hade man behövt hitta på något annat.

Regeringen har hela tiden bara trott att det ska vända, och det har blivit kostsamt för Sverige. Nu är man där igen och talar om utvecklingen framöver. Regeringen beskriver industrin på ett korrekt sätt; jag har inga problem med det. Frågan är bara: Vilka insatser ser vi att regeringen har gjort? Det är ett haveri kring energipolitiken så här långt. Regeringen har inte det ledarskap i klimatfrågorna som näringslivet efterfrågar. Sverige har också

Prot. 2024/25:63
28 januari

Svar på
interpellationer

andra konkurrensnackdelar gentemot en del av europeisk industri som jag inte tycker att regeringen tar tag i.

Anf. 17 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack än en gång, Mikael Damberg, för en viktig fråga! Jag måste bara konstatera att jag inte riktigt tar åt mig av detta med ett haveri kring energipolitiken eftersom vi ärvde ett läge med nedlagda kärnkraftsreaktorer som nu gör att Sverige har för lite el och för lite effekt vid vissa tidpunkter. Men jag släpper det nu.

Det är otroligt viktigt att förstå att världen är osäker. Det är viktigt att förstå att väldigt många människor har tappat köpkraft. Det är därför vi från första stund i den första budgeten gjort mycket för att stötta hushållen. Det gäller allt från elstöd till sänkt skatt flera gånger om på både drivmedel, arbete och pension. Jag är säker på att vi hade haft en betydligt svårare situation utan det här.

Vi tror att det kommer att vända. Jag är inte en allmän optimist, men allting pekar på att det är så. Om man får tro IMF, som också är hyfsat duktiga på att göra prognoser, kommer Sverige under detta år att ha en utveckling med en tillväxt i ungefär samma nivå som USA:s. Det är långt bättre än både Tysklands och Frankrikes. Det återstår att se, men vi gör vad vi kan för att hushåll ska känna sig trygga. Räntorna går nu ned, löneökningarna kommer och skatterna sänks – bland annat. Vi tror att detta kommer att ge resultat och framför allt sätta fokus på det långsiktiga.

Sverige ska vara, och är i många fall, väldigt produktivt. Vi ska vara ännu mer produktiva så att Sverige blir det absolut rikaste land man kan vara och allt detta välstånd kommer många fler till del.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2024/25:242 om kostnadsökningarnas effekter för svenska barnfamiljer

Anf. 18 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Mikael Damberg har frågat mig om jag har genomfört en analys av vad som blivit bättre för de barnfamiljer som har det tufft och om jag kan redogöra för resultatet av analysen. Mikael Damberg frågar också på vilka grunder jag och regeringen har fattat beslutet att svensk ekonomi gynnas mer av sänkta skatter för höginkomsttagare än av att pengar riktas till vanliga hushåll, bland annat genom att säkerställa att det särskilda bostadstillägget för utsatta barnfamiljer permanentas.

Regeringens politik har främst gynnat dem med låga och medelhöga inkomster under mandatperioden; det visar analysen i höstens budgetproposition. Vi har som mål att bygga ett rikare och tryggare Sverige för alla i samhället. Därför behövs tillväxtreformer och reformer som stärker hushållens köpkraft, vilket också är regeringens prioriteringar i 2025 års budget. Det är endast en växande ekonomi som kan bära framtidens välfärd och högre löner.

Vi sänker skatterna på arbete och pension för främst låg- och medelinkomsttagare och tar bort de högsta marginalskatterna för att öka drivkraft-

erna till arbete, utbildning och ansträngning på jobbet. Bland andra Riksdagen bedömer att den sänkta marginalskatten ökar skatteintäkterna. Detta är reformer som gynnar den långsiktiga tillväxten, som leder till att fler kommer i arbete och som stärker människors möjligheter till egen försörjning.

Sänkta skatter på arbete och pension innebär samtidigt att vi stärker hushållens köpkraft – en viktig åtgärd för att kompensera löntagare som fått se sina reallöner minska till följd av den höga inflationen. En familj med en polis och en sjuksköterska får exempelvis 9 000 kronor mer i plånboken 2025 jämfört med 2024. Samtidigt har sjukersättning och många andra ersättningar räknats upp med inflationen, till skillnad från lönerna. Regeringen gör även ytterligare satsningar för att stärka de mest utsatta hushållen genom att förlänga det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer med bostadsbidrag och höja sjuk- eller rehabiliteringspenningen i särskilda fall samt boendetillägget.

Samtidigt genomförs stora satsningar på infrastruktur. Vi har lagt fram den största forsknings- och innovationspropositionen någonsin, och vi genomför skatteförändringar som gör det enklare att driva företag. Politik handlar om prioriteringar, och regeringen prioriterar att bygga ett rikare och tryggare Sverige för alla grupper i samhället.

Anf. 19 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack, finansministern, för svaret! Jag tror att vi kan vara överens om att lågkonjunkturen och kostnadskrisen har slagit väldigt hårt mot vanliga hushåll. Tio års reallöneökningar försvann, och de börjar nu långsamt byggas upp igen.

En vanlig familj med två barn betalar nästan 30 000 kronor mer för matkassarna i dag än för några år sedan. Det blev mycket dyrare att bo oavsett hur man bor. De höga kostnaderna uppstod direkt för dem som har lånat till sitt boende i form av en villa eller bostadsrätt, och nu kommer fortsatta hyreshöjningar för dem som bor i hyresrätt åren framöver.

Allt det här påverkar hushållsekonomin direkt. Man hade kunnat föra en allmän diskussion om det, och finansministern för ett resonemang om detta och om sina principer för skattepolitiken. Hon talar också om hur en barnfamilj med en polis och en sjuksköterska påverkas av regeringens förslag.

Jag skulle kunna gå in i en stor diskussion och konstatera att en sjuksköterska och en polis med två barn skulle få mer pengar i plånboken med vårt budgetalternativ än med regeringens politik. Men det är ändå inte riktigt där interpellationen landar.

Den fråga jag ville ställa gäller de grupper som har de absolut minsta marginalerna och som också påverkas av kostnadskrisen – kanske mycket mer brutalt än hur vi påverkas. Det är ganska brutala siffror. Nästan varannan ensamstående förälder med lägre inkomst har svårt att ställa näringsrik mat på bordet, och det är alltså Sverige vi talar om här. I samband med det senaste julfirandet angav nästan hälften av de ensamstående föräldrarna med lite lägre inkomster att de funderade på eller tvingades låna för att handla julklappar till sina barn.

Detta är en grupp i samhället som varken är särskilt omdiskuterad eller synlig, men vi vet att de ensamstående med barn är de som drabbas hårdast av kostnadskrisen på flera olika sätt. Deras marginaler är mycket små.

Prot. 2024/25:63
28 januari

Svar på
interpellationer

På slutet säger finansministern, lite provokativt enligt min mening, att politik handlar om prioriteringar. Det är exakt det min interpellation handlar om. Vi kan koka ned detta till den fråga jag ställer: Vad har blivit bättre för de barnfamiljer som har det tufft? Då menar jag till exempel en ensamstående undersköterska med barn, som får ta del av bostadstillägget. Vi införde ju ett tillfälligt bostadstillägg, och det höjdes i någon omgång. Nu valde regeringen att ganska kraftigt skära ned på det. Det påverkar den här undersköterskan med barn direkt i hennes vardag.

Då är analysen att vissa stöd ska dras bort för att verkligheten har förändrats. Man har fått högre löner, man har fått minskade kostnader för hyra och matpriserna har fallit tillbaka. Vad har blivit bättre för den ensamstående mamman med svag ekonomi som får ta del av bostadstillägget? Vad har blivit bättre i hennes ekonomi som motiverar att regeringen nu drar ned på det stödet?

Man talar om att man inte hade pengar, att man inte hade råd med det. Men regeringen hade ju råd att sänka skatten för dem med höga inkomster med tusentals kronor i månaden. Uppenbarligen var det inte en ekonomisk fråga. Det var inte det att man inte hade pengar; man ville göra den här förändringen i bostadstillägget för dem som är mest sårbara.

Jag kan inte dra någon annan slutsats än att det inte är undersköterskan som påverkas mest av detta utan hennes barn, som redan i dag lever i en helt annan situation än de flesta barn runt om i Sverige.

Min fråga kvarstår: Vad har egentligen blivit bättre för de mest utsatta barnfamiljerna som motiverar regeringens neddragning i den senaste budgeten?

Anf. 20 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Svaret är att det under denna tid med hög inflation egentligen inte har blivit bättre för någon. Låt oss börja där. Hög inflation har gröpt ur sparkapital och löneutveckling och gjort alla fattigare. Naturligtvis har särskilt de som redan innan hade små marginaler fått det ännu tuffare.

Därför är det ganska enkelt för mig att förklara vad regeringen gör. Vi ärvde en inflation på 9–10 procent och har gjort allt vi kan för att bekämpa den. Eftersom vi såg att hushållen drabbades väldigt hårt har vi stöttat dem under tiden. Vi fortsätter nu att stärka köpkraften för hushåll, egentligen oavsett hur hushållen ser ut.

I grund och botten har den som jobbar förlorat mest, vilket också Mikael Damberg var inne på. Vi har indexerar för många av våra bidragssystem och ersättningar, från försörjningsstöd till garantipension och mycket annat, medan de som har låga inkomster inte har fått någon kompensation. Det är därför vi nu har sänkt skatten två år i rad, och jag hoppas att vi ska kunna göra det fler gånger. Det är också därför vi har sänkt drivmedelspriserna genom både reduktionsplikt och skatt. Detta är viktigt, liksom att vi förlängde tillägget i bostadsbidraget.

Mikael Dambergs fråga är dock väldigt relevant. Det finns många grupper som har kämpat och fortfarande kämpar. Jag vill särskilt lyfta en grupp som kanske är en av de allra mest utsatta. Den är inte störst, men den är väldigt utsatt. Det är de som haft det jag nämnde tidigare, nämligen sjukpenning i särskilda fall. Där har man inte haft någon höjning på väldigt många år. Nu har vi gjort en höjning med ungefär 40 procent, om jag inte

minns fel. Detta är en grupp där inga ersättningar har indexerats men där man nu får en stor skillnad mot tidigare. Det tyckte jag var väldigt viktigt att göra, just därför att detta är en grupp, ofta med barn, som har det väldigt tufft.

Mitt mål är självklart att stärka alla hushåll, att göra Sverige och svenskarna rikare, att se till att vi får bättre tillväxt och att se till att vi fortsätter stötta hushållen och stärka deras köpkraft. Det arbetet har inte slutat; det har bara börjat.

Anf. 21 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det är väl bra att vi är överens om att Sverige ska bli rikare. Vi kan bråka en del om huruvida ni stöttar vanliga hushåll tillräckligt mycket. Jag kan bara konstatera att den exempelfamilj som finansministern själv lyfter i interpellationssvaret hade fått mer pengar i plånboken med vår politik än med regeringens politik.

Men det handlar inte om det. Det som nu händer i svensk ekonomi när inflationen faller och räntekostnaderna sjunker är att ganska många familjer påverkas positivt. Jag har själv bostadslån; det är klart att kostnaderna för mitt bostadslån minskar. Det är ganska stora grupper i samhället som märker: Oj, nu händer det någonting i samhällsekonomin. Nu får vi lite mer pengar i plånboken. Vi har lite större marginaler. Med regeringens skattesänkning och skattebonus för dem som har väldigt höga inkomster därtill får man väldigt mycket pengar i plånboken.

Men det är något som bryter trenden här, nämligen att regeringen i denna budget går fram med en sänkning av bostadstillägget för de fattigaste barnfamiljerna i vårt land. Ni hade inte behövt göra det, finansministern, men ni gör det medvetet. Då är min fråga: Vad har ändrats i deras vardag? De har inga bostadslån, det kan jag garantera. De behöver handla, och matpriserna har inte sjunkit. Deras hyror kommer nu att stiga i de kommande hyresförhandlingarna eftersom räntekostnaderna liksom går in i hyrorna, fast med viss fördröjning. Deras marginaler kommer att fortsätta krympa.

Alla utvärderingar av fördelningspolitik i Sverige visar att ensamstående med barn är en av de mest utsatta grupperna i vårt samhälle. Då väljer ni att sänka ersättningen för den gruppen. Detta väljer finansministern med precision att undvika att tala om.

Vad är det som motiverar en sänkning av ersättningen till de barnfamiljer som är mest sårbara i vårt land? Är inte risken väldigt stor att de som får betala det högsta priset för detta är de fattigaste barnen i vårt land? Är det verkligen en rimlig budgetpolitik i det här läget?

Anf. 22 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Så fort vi tillträdde höjde vi tillägget i bostadsbidraget, just för att stärka dem som har det allra tuffast. Det är viktigt att påpeka. Det undviker jag inte alls att tala om. Men jag ser också att det finns ett stort behov av att kompensera och sänka skatten för dem som jobbar, särskilt låg- och medelinkomsttagare. Det har vi nu gjort i två år, för att deras ekonomi ska stärkas. Den ska inte stärkas först och främst genom bidrag utan genom att de får behålla mer av sin lön. Här vet jag att vi delvis inte delar bild alla gånger.

Prot. 2024/25:63
28 januari

Svar på
interpellationer

Jag har varit med här i kammaren och sänkt skatten väldigt många gånger för både undersköterskor och sjuksköterskor och för alla andra som jobbar. Det hoppas jag kunna fortsätta göra också åren framöver.

Jag vill ändå bara påminna om – jag har inte hört någon socialdemokrat nämna detta – att den grupp jag nämnde, de som har sjuk- eller rehabiliteringspenning i särskilda fall, är en extremt utsatt grupp. Också deras barn är väldigt utsatta. Här gör vi nu stora höjningar. De tar tappat enormt mycket under åren med inflation.

Med det sagt: Först och främst ska fler ha ett jobb att gå till och vara egenförsörjda. Man ska inte heller betala högre skatt än vad man måste. Det är därför vi ser att vi kan sänka skatten. Till skillnad från många andra partier kan vi prioritera att göra många saker samtidigt – öka tillväxten och stärka försvar och polis och samtidigt sänka skatten för den som arbetar.

Många av våra ersättningar har under de här åren räknats upp. Man har kompenserats. I Sverige har vi ett starkt system. Det är bra. Det gör att klyftorna inte drar iväg som de gör i många andra länder som inte gör på detta sätt.

Inflationen är bekämpad. Hushållen har stöttats under de här åren. Nu är det dags att fortsätta stärka köpkraften. Det, kan jag lova, är min prioritering. Samtidigt vill jag se att den svenska ekonomin växer så att vi lämnar ifrån oss en ekonomi som är starkare om 10, 15 och 20 år än vad den är i dag, så att både Sverige och svenskarna kan bli rikare och så att vi kan finansiera alla de stora behov vi har åren framöver.

Anf. 23 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Efter dessa år med en väldigt låg tillväxt i Europas botten-skikt behöver Sverige bli rikare för att möjliggöra både reallöneökningar och välfärdssatsningar. Vi behöver också ha en bra politik som ger människor pengar i plånboken för att komma ur den här lågkonjunkturen. Det är väl bra så. Problemet är väl att regeringens idé om detta inte har fungerat som det var tänkt.

Men jag biter mig fast: Den här interpellationen handlar om de fattigaste barnfamiljerna. Nu talar finansministern om att köpkraften ska förbättras. Kommer köpkraften 2025 att förbättras för de fattigaste barnfamiljerna i Sverige? Du får räkna med skattesänkningen, finansministern. Vi gör ju i vår budget samma skattesänkning för lågavlönade, så det gör ingen skillnad. Men det ni gör är att ni sänker köpkraften för de fattigaste barnfamiljerna 2025. Eller har ni någon annan beräkning på detta än den jag kan göra?

Barnfamiljerna kommer att få mindre pengar i plånboken nästa år, och det är ett medvetet val ni gör. Vad har förändrats i deras vardag 2024 som möjliggör att vi kan minska bidraget till de fattiga framöver? Finansministern har inte på något sätt beskrivit att någon kostnad har minskat för den gruppen som gör att det skulle motivera neddragningen.

Det bästa motivet som finansministern har haft är att en annan grupp, som också är oerhört utsatt, med den här budgeten får en ökad ersättning. Men jag har inte uppfattat att något riksdagsparti – jag kan ha fel – tycker att det är dumt att faktiskt justera upp ersättningen efter så många år utan att ersättningen har indexerats. Men det hjälper inte de fattigaste barnfamiljerna. De ska ju fortfarande köpa mat. De ska fortfarande se till att bar-

nen kan vara med på en fritidsaktivitet och att de får en vinterjacka när det är kallt ute.

Kommer köpkraften för den här gruppen att öka eller minska 2025? Varför vill ni sänka köpkraften för den mest utsatta gruppen av barnfamiljer?

Prot. 2024/25:63
28 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 24 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Vi vill alltså stärka köpkraften för alla. Det är hela poängen. Vi jobbar på olika sätt och med olika metoder. Nu har Mikael Damberg använt sin tid till att prata om det bostadsbidrag som vi faktiskt höjde och som nu är högre än under hans tid. Det bidraget kommer att se annorlunda ut åren framöver. Men vi är inte klara med nästa års budget. Låt oss återkomma och se hur utvecklingen blir. Min bild är att jag varje dag vill stärka svenska hushålls köpkraft, särskilt dem som går till jobbet och är med och bidrar varje dag.

Fru talman! Vi ärvde hög inflation, låg tillväxt och hög arbetslöshet. Vi jobbar bit för bit med att förändra detta, och jag har gott hopp om att det ska bli fallet. Men precis som vi sa tidigare är det stora osäkerheter i vår omvärld. Vi tar en dag i taget, men Sverige är väl förberett ekonomiskt och politiskt på att möta också svårare tider om det skulle vara fallet.

Låt mig avslutningsvis komma tillbaka till de vanliga människorna. Tonläget är högt om dem som kämpar mest. De som bor och arbetar i Stockholm – och de är många – har två år i rad fått höjd skatt. Inkomstskatten och kommunalskatten har höjts. Det gör mycket för de personer som Mikael Damberg pratar om. Dessutom har skatten höjts i regionen, och det blir en hel del för dem som har små marginaler. Det är obegripligt att man prioriterar att höja skatten i den tid vi nu befinner oss i. Sedan kan vi absolut dividera om exakta nivåer på olika bidrag, men att se till att människor får behålla lite mer av sin egen lön är en bra investering.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2024/25:256 om reformutrymmet

Anf. 25 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar alla socialdemokrater för debatterna. Jag uppskattar dessa debatter, och nu är det dags för en debatt om reformutrymmet.

Fru talman! Samuel Gonzalez Westling har frågat mig om jag delar hans beskrivning av hur reformutrymmet uppstår och om jag kan redogöra för bakgrunden till att begreppet började användas. Han har också frågat mig om jag är beredd att i de ekonomiska propositionerna redovisa offentligfinansiella effekter av ett bibehållet offentligt åtagande.

Reformutrymmet är en central del i den budgetprocess och det viktiga finanspolitiska ramverk som grundlades i slutet av 1990-talet. Det finanspolitiska ramverket och budgetprocessen utgår från ett uppifrån-och-nedperspektiv där utgifter ställs mot varandra och utgiftsökningar prövas utifrån ett på förhand fastställt ekonomiskt utrymme – reformutrymmet. Processen säkerställer kontroll över statliga utgifter samtidigt som den möjlig-

gör för regeringen att bedriva aktiv konjunkturpolitik där ofinansierade utgifter kan öka i tider av sämre ekonomisk utveckling.

Det finanspolitiska ramverket har tjänat Sverige väl. Det är en grundbult i Sveriges stabila statsfinanser. Sedan det infördes har både statsskulden som andel av bnp och statens räntebetalningar minskat avsevärt. Med lägre räntebetalningar har vi haft möjligheten att spendera mer pengar på annat, till exempel investeringar. I tider där flera europeiska länder behöver höja skatten för att finansiera sina räntebetalningar kan Sverige i stället sänka skatten samtidigt som vi har en låg statsskuld. Det är en styrka.

Det finanspolitiska ramverket är därmed en grundbult i att bygga ett rikare och tryggare Sverige. Det är viktigt att eventuella förändringar i det finanspolitiska ramverket, beräkningsmetoder av reformutrymmet eller vad exakt som redovisas i budgetpropositionerna föregås av analyser som på djupet granskar förändringarnas effekter.

Behoven i offentlig sektor ser olika ut för varje år. Därför är det också viktigt att regeringen har möjlighet att prioritera efter behov, exempelvis under åren med hög inflation där en betydande del av reformutrymmet användes för att stötta välfärden.

Anf. 26 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag kan konstatera att det inte riktigt var samma svar som var inlämnat till riksdagen som vi här hörde.

Anf. 27 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Fru talman! Jag får konstatera att jag blev lite förbryllad när jag lyssnade och läste samtidigt. Det var inte mycket som stämde överens med det svar jag hade fått.

Grundtanken är väl ändå densamma. I det svar jag hade fått av finansministern konstateras det bland annat att finansministern inte tycker att det är en bra idé att redovisa offentligfinansiella effekter av bibehållet offentligt åtagande i de ekonomiska propositionerna.

Jag tror ändå att finansministern försöker göra det här till en krångligare fråga än den faktiskt är. När reformutrymmet uppstår, som finansministern mycket riktigt konstaterar, ökar intäkterna samtidigt som man lämnar utrymme för att göra andra saker, det vill säga man räknar inte upp de utgifter som staten har. Till exempel finns ersättningen till kommuner och regioner med. Det som regeringen har valt att göra i år är att inte skjuta till någonting för att kommuner och regioner ska bibehålla den nivå av service de ska tillhandahålla till befolkningen i Sveriges 290 kommuner.

En annan sak som är beklaglig är att i svaret som jag har fått säger finansministern att det för henne är naturligt att offentliga verksamheter kan förbättra sina arbetssätt kontinuerligt. Ett bibehållet åtagande kan således uppnås med en mindre mängd resurser. Det handlar ofta om att använda skattepengarna effektivare.

Finansministern menar att hon som finansminister och regeringen har en bättre överblick över hur regioner och kommuner kan fördela och använda sina resurser än vad kommunerna och regionerna själva har. Det är så jag ändå måste tolka svaret.

Men det finns andra delar i reformutrymmet som uppstår på grund av andra saker. Till exempel finns en hel del transfereringar som staten har åtagit sig att göra. Ett sådant är till exempel bostadsbidraget. Den bidrags-

grundande nivån har inte höjts sedan 1997, och det är snart 30 år sedan. Inkomstgränsen har höjts marginellt, och det var den senaste regeringen som gjorde det – först efter 20 år. Den nuvarande regeringen har valt att inte räkna upp inkomstgränsen alls. Om vi jämför med 1996, när man slutade att räkna upp inkomstgränsen i takt med löneutvecklingen, kan vi konstatera att bidraget baseras på en betydligt lägre gräns.

Sedan finns barnbidraget. Man kan säga att barnbidraget är en av de viktigaste intäkterna för barnfamiljer, särskilt för ensamstående mammor. Det som en barnfamilj får behålla av barnbidraget i dag, jämfört med den senaste höjningen som Vänsterpartiet drev igenom till 2018, innebär att värdet av barnbidraget i dag är 21 procent lägre än när det höjdes senast. Samtidigt har livsmedelspriserna ökat med närmare 25 procent.

Tycker finansministern att det är rimligt att man ska hålla ned kostnaderna för staten i de system som borde räknas upp med inflation, kostnadsutveckling och lönenivå?

Anf. 28 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Det som interpellanten lyfter upp är en viktig diskussion. Det har också blivit tydligt under de här åren med hög inflation. Alla hade kanske inte funderat på indexeringar, men indexering har helt plötsligt blivit något väldigt viktigt. Många av våra ersättningssystem indexeras på olika sätt utifrån inflationen. Det kan gälla ersättningar men också en del skatter. Det har det blivit en debatt om, och det tycker jag är bra.

När det gäller detta och de frågor som jag har fått av ledamoten om hur ett reformutrymme uppstår delar jag den bilden. Det är nummer ett. Nummer två gäller hur det kom till en gång i tiden. Jag var inte med här på 90-talet och diskuterade ramverket, men det är i grund och botten precis som interpellanten säger: Skatteintäkter växer, men vissa utgifter växer inte på samma sätt.

Varför tycker jag inte att det ska ändras? Min uppfattning är att det ändå är en i grunden god ordning. I olika tider kan en stat behöva prioritera olika saker. Ett exempel är att kommuner och regioner under perioden med hög inflation drabbades enormt av höga pensionskostnader. I år är de kostnaderna 50 miljarder lägre än förra året på grund av att inflationen har kommit ned. Det visar att det behövdes att vi där och då lade 40 procent av reformutrymmet på att hjälpa kommunerna och regionerna. Det hade inte kunnat göras om allt hade varit in-tecknat på olika sätt, oavsett vilken variant man hade valt.

Det finns perioder då vi måste lägga mer pengar på kriminalvård och försvar än i andra perioder. Nu är det dessvärre en sådan period. Jag önskar att det inte vore så.

Självklart kan man ha olika ingångar i detta. Man kan alltid diskutera vad som behöver indexeras och inte. Men jag tycker ändå att det är en god ordning att vi från statens sida ser till att skjuta till resurserna där de bäst behövs under den period som man lever och befinner sig i.

Anf. 29 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Fru talman! Jag håller helt och hållet med om att man kan göra olika typer av prioriteringar i samhället utifrån det dagsaktuella läget. Frågan här är om det inte är rimligt att man i sådana fall också redovisar vad det

är som man inte tänker göra, till exempel att inte räkna upp bostadsbidraget och framför allt barnbidraget, som jag hade som exempel.

Så som det ser ut i Sverige i dag har familjerna med allra lägst inkomster det otroligt tufft. Jag vet att finansministern brukar skryta om att man nu har sänkt skatten för alla. Man hävdar framför allt att man har sänkt skatten för dem som har låga inkomster och så vidare.

Det som händer är att en undersköterska får ungefär 200 kronor i månaden i sänkt skatt i dag. Samtidigt fick finansministern själv så sent som i fredags en löneutbetalning där jag tror att skattesänkningen uppgår till 3 000 kronor i månaden. Så blir det när man väljer att prioritera skattesänkningar snarare än att förstärka de finansiella system som finns för att vi ska ha en grundtrygghet i samhället.

Mångmiljardsatsningen för att sänka skatterna ger undersköterskan ungefär 2 400 kronor om året. Pondera att undersköterskan har två barn, samma antal som i finansministerns exempel med en sjuksköterska och en polis i en tidigare debatt. Med Vänsterpartiets förslag om höjt barnbidrag med 400 kronor i månaden skulle undersköterskan i stället få 9 600 kronor extra om året. Och det hade varit billigare för hela statens finanser än regeringens förslag om sänkta skatter.

Det här blir inte tydligt för människor i samhället i dag. Man låtsas som att det här är något otroligt komplicerat och krångligt, att det är saker som bara händer av sig själva. Barnbidraget finns där, men det är ju ett aktivt beslut, även om det är ett aktivt passivt beslut, från regeringen att inte höja barnbidraget i takt med den ekonomiska utvecklingen.

Tycker inte finansministern att det vore rimligt att regeringen redovisade att man väljer att inte höja barnbidraget i takt med den ekonomiska utvecklingen för att man väljer att prioritera andra saker? I dag låter det som att det har uppstått en massa pengar och att man väljer att lägga dem på de här olika typerna av satsningar i stället. Jag känner bara att man kanske skulle välja att redovisa det här.

Jag tror att vi skulle kunna komma överens om ett sätt att redovisa det på. Det är inte särskilt svårt egentligen. Finansdepartementets definition av den ekonomiska utvecklingen är nämligen snarlik Konjunkturinstitutets definition. Man kanske skulle kunna börja där.

Anf. 30 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag vill tacka för frågorna och för den här viktiga diskussionen.

Jag försöker aldrig ge sken av att det här skulle vara extremt komplicerat. Men det är kanske inte lätt för alla att gå in i ramverket och fördjupa sig i detta. Det uppstår ett utrymme, precis som ledamoten sa, och man använder det på olika sätt.

Jag har varit väldigt transparent med att vi har prioriterat om bland utgifterna. Jag tror faktiskt också att den svenska budgetpropositionen, oavsett vem som styr, måste vara en av de mest transparenta i Europa. Men jag vet inte. Någon får gärna motbevisa mig.

Vi har som sagt varit väldigt transparenta med att vi har gjort omprioriteringar. Vi har till exempel tagit bort enprocentsmålet för biståndet och i stället lagt de pengarna på både välfärd och försvar, som har behövt resurser, därför att vi har tyckt att det är en rimlig prioritering.

Men jag tror att det vore en dålig idé att alla utgifter bara skulle öka av sig själva på något sätt. Då skulle man inte i svåra tider kunna styra resurserna dit där de behövs allra mest. Nu är det till exempel försvaret, och förra året var det speciellt välfärden som behövde väldigt mycket mer pengar.

Man kan ha olika åsikter om detta. Jag vill definitivt inte få det att låta krångligare än det är, utan jag står för de prioriteringar vi gör. Staten har många utgifter, mycket mer än bara ersättningar och det som kommuner och regioner tar del av. Jag vet inte om det vore görbart att inom alla områden redovisa det som interpellanten nu ger uttryck för att vi ska göra, men det kan man kanske göra. Jag tycker att processen fungerar ganska bra som den är.

Anf. 31 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Fru talman! Jag förstår att finansministern tycker att systemet är ganska bra som det är i dag. Det innebär nämligen i praktiken att man inte behöver redovisa de faktiska nedskärningar som man gör i och med att man inte fattar beslut om att höja de här olika transfereringarna. Till exempel ligger barnbidraget i år på samma nivå som det gjort sedan 2018. Det betyder att de 1 250 kronor man får per barn i dag är värda under 1 000 kronor med dagens mått om man jämför med 2018. Så förhåller det sig. Om man skulle följa den kostnadsutveckling som varit borde barnbidraget snarare ligga över 1 500 kronor i dag. Det måste man ta med i beräkningen.

Jag ser inte att det skulle vara ett problem för regeringen att redovisa den prioritering som man har valt att göra. Man kan faktiskt redovisa och säga: Nej, vi ser att det behöver läggas pengar på försvaret, och därför tänker vi skära ned på barnbidraget till undersköterskan med två barn. Det är nämligen det man gör när man väljer att inte årligen höja den ersättningen, att inte indexera den kostnaden för statens utgifter. Det är där vi landar.

Vi tycker att det rimliga är att regeringen är tydlig med vilka prioriteringar man tänker göra. Det kan vara helt okej och rimligt att man gör den prioriteringen och att man tycker att det är den man ska göra. Men det är inte tydligt för svenska folket och för undersköterskan med två barn att det är hon som ska stå för kostnaden för ett utbyggt försvar samtidigt som finansministern väljer att sänka skatten för sig själv med närmare 40 000 om året.

Anf. 32 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag måste erkänna att jag har lite svårt att hänga med i resonemangen. Jag tror att de allra flesta vet om att barnbidraget inte indexeras. Det ser de flesta föräldrarna på sina konton. Det är ingenting som döljs av något parti här i riksdagen. Visst var det flera år sedan det höjdes. Det kommer säkert att höjas under några år framöver – jag vet inte. Men min poäng är att det här inte är någonting som döljs. Som jag sa från början är det så att många av våra ersättningar höjs med inflationen medan många andra inte gör det, till exempel a-kassa och barnbidrag.

Det som vi prioriterar och har prioriterat är att få ned inflationen och stärka hushållen och deras köpkraft. Vi har prioriterat välfärden när det varit extra tufft. Vi ser också till att lägga resurser på det som ökar till-

växten på kort sikt och på lång sikt. Min målbild är alltid att hushållen ska stärkas.

Jag har haft glädjen att sitta här i riksdagen sedan 2006. Vi började sänka skatten på låg- och medelinkomster vid 2007. Fram till i dag har en sjuksköterska bara på grund av våra skattesänkningar fått 4 000 mer i månaden. Vi har sänkt skatten för människor som arbetar. Detta tycker man olika om. Vänsterpartiet vill hellre höja skatter. Man gör det här i Stockholm och på många andra ställen – nej, inte i Stockholm, men i budgeten höjs det skatter, kan man säga, så jag är inte helt fel ute.

Jag vill gärna fortsätta att sänka skatter för hårt arbetande människor. Det vi har pratat om nu är inte självklart, men jag tror i grund och botten att det är en bra inriktning att inte allt skrivs upp med inflationen. I så fall skulle det inte finnas möjlighet att prioritera reformutrymmet, som inte uppstår i hokusfokus utan uppstår för att ekonomin växer.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellationerna 2024/25:281 och 296 om utförsäljning av statliga bolag

Anf. 33 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Linus Sköld har frågat mig vilka statliga bolag jag bedömer ska säljas under innevarande mandatperiod. Isak From har ställt två frågor till mig: för det första om jag har tagit initiativ till en analys av hur statskassans förstärkning efter försäljningen av Svensk Bilprovning AB kommer att förbättra tillgängligheten av registreringsbesiktning i glesbygd och om jag i så fall kan redogöra för resultatet av analysen, för det andra om jag har tagit initiativ till en analys av hur försäljningen kommer att påverka prisen på bilprovning i glesbygdslän och om jag i så fall kan redogöra för resultatet av analysen.

Jag vill börja med att korrigera en felaktighet i Linus Skölds bakgrundsbeskrivning. Att jag skulle ha sagt att regeringen tänker sälja fler statliga bolag stämmer inte.

För staten som aktiv och professionell ägare ingår att löpande pröva skälen för fortsatt statligt ägande liksom att överväga bolagens olika uppdrag och inriktning. För att sälja statligt ägda bolag krävs riksdagens bemyndigande. Det är först när regeringen bedömer att det finns förutsättningar för en försäljning av hela eller delar av statens innehav av aktier i ett statligt ägt bolag som regeringen i så fall skulle återkomma till riksdagen i frågan.

Vad gäller fordonsbesiktningensmarknaden är det sedan flera år tillbaka en konkurrensutsatt marknad med ett flertal stora aktörer. Försäljningen bedöms därmed inte ha någon påverkan på tillgängligheten av besiktning i glesbygd.

Tillgänglighet till besiktning är en löpande tillsynsuppgift för Transportstyrelsen inom ramen för dess uppdrag att utöva tillsyn över fordonsbesiktningensmarknaden. Myndigheten bedömer i sin rapport om fordonsbesiktningensmarknaden 2023 att den svenska fordonsbesiktningensmarknaden i stort fungerar väl avseende tillgänglighet.

År 2010 öppnade den då sittande alliansregeringen upp marknaden för bilbesiktning. Kritiken var omfattande, men de påstådda negativa effekterna av reformen förverkligades inte. Den största förändringen blev att antalet stationer ökade kraftigt och att tillgängligheten förbättrades. Det krävs med andra ord uppenbarligen inte statligt ägande för att säkra en väl fungerande fordonsbesiktningsmarknad.

Den svenska fordonsbesiktningsmarknaden kommer även efter försäljningen att bestå av fem aktörer: Opus, Besikta, Carspect, Dekra och Bilprovningen/TÜV Rheinland. TÜV Rheinland är, precis som Bilprovningen före försäljningen och övriga aktörer på fordonsbesiktningsmarknaden, en kommersiell aktör som agerar på marknadsmässiga villkor på en fullt konkurrensutsatt marknad. Konkurrenssituationen förväntas därmed inte påverkas av transaktionen.

Vad gäller prisbilden finns det flera marknadsmekanismer som påverkar besiktningspriserna, exempelvis bolagens historiska intresse av expansion, beläggning på stationerna och kundens möjlighet att åka utanför sitt lokala område för besiktning. Marknadsmekanismer kan innebära att det blir dyrare eller billigare att besiktiga sin bil. Som jag just sa förväntas dock inte Konkurrenssituationen påverkas av transaktionen.

Anf. 34 LINUS SKÖLD (S):

Fru talman! Jag tänkte att jag skulle börja med att redogöra för bakgrunden till min interpellation. Bakgrunden är att staten äger ett antal bolag, närmare bestämt 43 stycken efter att regeringen sålde Bilprovningen. År 2023 omsatte de tillsammans ungefär 500 miljarder. Det uppskattade värdet av den statliga bolagsportföljen var då 800 miljarder, och bolagen delade ut ungefär 22 ½ miljard i vinst till staten.

Varför ska då staten äga bolag över huvud taget? Det ena uppenbara skälet att äga tillsammans är att man tjänar på ägandet tillsammans. Att vi tillsammans äger bolag som ger service och kontrollerar naturtillgångar gör att vi kan ta del av avkastningen på de resurserna tillsammans.

Det andra skälet är att statliga bolag kan verka i samhällets tjänst. Systembolaget är ett bra exempel på ett statligt bolag som definitivt har ett samhällsuppdrag, som det kallas. Det skulle ytterligare bolag kunna ha. Till exempel hade SBAB kunnat spela en roll när finansministern själv under inflationsåren sa att bankmarknaden uppenbarligen inte fungerade. Ett samhällsuppdrag till SBAB att se till att konkurrensen på bankmarknaden blir bättre hade kunnat lösa frågan om de övervinster som bankerna tog ut från skillnaden mellan inlåning och utlåning.

Nåväl! Vi backar bandet till förra gången Moderaterna satt i regering. Under sina åtta år vid makten sålde alliansregeringen av statligt ägda bolag till ett värde av 164 miljarder kronor. Sedan vann Socialdemokraterna makten. När Moderaterna försökte återfå den sa Lars Hjälmered, som nu är ansvarig statssekreterare hos finansministern, i Aftonbladet i maj 2018 att Telia och SBAB skulle säljas vid en valseger. I augusti 2022, alltså inför den här valperioden, sa den nuvarande statsministern i Dagens industri att staten såklart ska äga så få bolag som möjligt.

I november såldes så Bilprovningen. Snart efter det rapporterade Dagens ETC från en MUF-stämma och återgav vad finansministern hade sagt enligt följande: Under en frågestund frågar ett MUF-ombud vilket statligt bolag som står näst på tur efter miljardförsäljningen av Bilprovningen, en

affär som oppositionen kritiserat. Svantesson drar sig för att svara konkret, eftersom hon inte vill påverka marknaden, men säger att regeringen nu ser över fler statliga bolag som kan komma att säljas. Jag tycker till exempel inte att det är självklart att staten ska äga en bank, säger finansministern.

Detta föranledde min skriftliga fråga, som också är upphovet till den här interpellationen. Finansministern har nu två gånger avfärdat min beskrivning att hon har sagt att fler statliga bolag ska säljas. Stämmer inte rapporteringen i Dagens ETC överens med vad finansministern sa?

Den centrala frågan är: Vilka statliga bolag ska säljas under innevarande mandatperiod?

Anf. 35 ISAK FROM (S):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Regeringen har sålt ut Bilprovningen. Socialdemokraterna beklagar detta. Det är för medborgarna en central service som utgår från samhällets krav. Vi tycker i grund och botten inte att det är lämpligt för privata företag att driva. Men alltsedan 2008 är det en verklighet. Nu väljer regeringen att sälja ut de kvarvarande delarna.

Precis som Riksrevisionen redovisade 2021 har prisbilden efter utförsäljningarna som skedde visat sig ha ökat. Man redovisar också att skillnaderna på etableringarna när det gäller var nya bilprovningar har etablerat sig är stora. Det har etablerat sig fler besiktningstationer i större centralorter. Det har ökat tillgängligheten framför allt på ordinär bilbesiktning.

Min fråga utgick också från registreringsbesiktning. När man tittar på det ser man att för de mer kostsamma delarna av en besiktning har inte tillgängligheten ökat i någon större utsträckning över huvud taget i landet.

Min fråga utgick från de 1,2 miljarder som staten nu drar in på att sälja Bilprovningen till tyska TÜV Rheinland. Hur kommer det svenska bilägare och fordonsägare till del?

Kommer det att innebära att de stationer där Bilprovningen har varit ensamma, bland annat fem stationer i Västerbottens inland, kommer att få ytterligare ökad konkurrens? Det har hittills inte ökat konkurrensen. Det har hittills inte ökat tillgängligheten på till exempel registreringsbesiktning.

Jag förstår att man säljer ett sådant välskött bolag. Svensk Bilprovning hade det allra starkaste Sustainable Brand Index år 2023. Av alla bolag i Sverige hamnade det på plats 67. Det var överlägset bäst bland alla besiktningföretag. Det är klart att det kanske gjorde att man fick lite bättre betalt. Men återigen: Hur gagnar det svenska fordonsägare som bor i Norrlands inland?

Jag ser på vad finansministern sa i sitt svar: ”Vad gäller prisbilden finns det flera marknadsmekanismer som påverkar besiktningpriserna, exempelvis bolagens historiska intresse av expansion.” Det har inte varit speciellt stort. Man har genomfört sin expansion i större tätorter.

Ministern nämnde även ”beläggning på stationerna och kundens möjlighet att åka utanför sitt lokala område”. Det innebär att finansministern i sitt svar säger att man i Norrlands inland får räkna med att åka ännu längre för att besiktiga sitt fordon.

Anf. 36 Patrik Lundqvist (S):

Fru talman! Jag skulle vilja stanna lite extra vid just SBAB. Det är ett av de bolag som pekats ut lite extra som intressant att sälja. Det är också ett bolag som är extra intressant för svenska folket att äga.

SBAB hjälper till att pressa räntekostnaderna för svenska bostadsägare. Det har gjort så under sin existens sedan 1985 när det startades och sedan på 90-talet när det gav sig in på den öppna marknaden.

Vi vet alla vilka enorma vinster bankerna gör. Utan den prispressen finns det egentligen ingen anledning att tro att de inte skulle öka på svenska bostadsägars bekostnad.

Det drar dessutom naturligtvis in en del kronor till staten, eftersom SBAB trots att det kan pressa räntekostnaderna också går med vinst med ungefär 1 miljard per år. Det är inte småpotatis.

Vi vet sedan tidigare hur det är när staten säljer bolag. Det gäller till exempel när man sålde Vin & Sprit AB. Vilken dålig affär det blev för svenska staten! Köparna kunde plocka ut de finaste bitarna ur Vin & Sprit AB och sälja dem för mer än vad de hade köpt hela bolaget för. De riskerna är överhängande när vi talar om så vinstgivande verksamheter som en bank. Här har vi chansen att stötta hela samhället genom att fortsätta att äga en bank i stället för att konstant oroa både bostadsägarna och andra för att det här ska försvinna.

Stora lån och lånekostnader pekats ofta ut som ett av svensk tillväxts stora problem. När räntorna nu gick upp i inflationsbekämpningen slog det enormt hårt mot svenska medborgare som har lån. Många har rörliga lån och drabbas då väldigt direkt. Det är inte nyheter för någon.

Här har vi ett bolag som vi äger tillsammans som kan motverka detta utan att egentligen störa marknaden. Vi kan allihop i Sverige tjäna på att hålla räntorna nere och kanske också i bästa fall hålla skatten nere lite genom att fortsätta att äga bolaget och få in vinsterna från det.

Att finansministern tidigare har varit ute och vevat om att sälja det är därför ytterst beklämmande. Jag hoppas att vi nu i dag skulle kunna få ett lugnande svar till alla dem som är beroende av och påverkas av räntekostnaderna i Sverige. Det är ett svar om att det inte är aktuellt utan att vi vill fortsätta att ha en gemensam bank för bolån och se till att förbättra bolåne marknaden med det vi kan.

Anf. 37 Jonathan Svensson (S):

Fru talman! Tack till mina kollegor som tagit initiativet till den här väldigt viktiga debatten!

Jag hade kanske i min enfald trott att vi i Sverige hade lärt oss av de historiska misstag som vi har gjort. Det har varit utförsäljning efter utförsäljning och avreglering efter avreglering. Jag hade trott att vi hade lärt oss att vi behöver ett starkt samhälle där människors bästa går först. Men gång på gång överraskas jag ändå av regeringens ageranden.

Nu senast gäller det beslutet om försäljningen av Svensk Bilprovning AB. Det är ett bolag som har funnits i den statliga portföljen i många årtionden. Det är ett beslut som kan få stora konsekvenser för vanligt folks plånböcker och tillgängligheten till bilbesiktning.

Det är med anledning av detta som jag med viss förfäran kunnat läsa mig till att statsrådet ska ha uttryckt att regeringen har för avsikt att sälja ut fler statliga bolag den kommande tiden. Det skapar naturligtvis en viss

oro. Vilka statliga bolag är det som statsrådet avser, och när kommer nästa försäljning att komma som en blixtnad från klar himmel?

Ett bolag som ligger i den statliga bolagsportföljen och som kan tänkas säljas är Samhall AB. Även det är ett bolag som har funnits i den statliga bolagsportföljen under ganska många år.

Samhall har i uppdrag att främja sysselsättning och utveckling för personer med funktionsnedsättning som medför en nedsatt arbetsförmåga. Bolaget har också en viktig roll i att främja social inkludering och mångfald på arbetsmarknaden. Man skulle kunna beskriva bolaget som en nyckelaktör när det kommer till att främja meningsfullt och utvecklande arbete för personer med funktionsnedsättning som medför en nedsatt arbetsförmåga.

Människor med funktionsnedsättning är en grupp på arbetsmarknaden som ganska ofta är mer utsatt än befolkningen i övrigt. De har svårare att få in sin fot på arbetsmarknaden, och de har också svårare att behålla foten där. Människor med funktionsnedsättning som medför en nedsatt arbetsförmåga är en förhållandevis stor grupp på arbetsmarknaden som måste bli tagen på allvar. Det är så många som 11 procent av alla i ålderskategorin 16–65 år som har en funktionsnedsättning, medan cirka 8 procent i samma ålderskategori har en funktionsnedsättning som innebär en nedsättning av arbetsförmågan.

Bland de människor som har en funktionsnedsättning är arbetskraftsdeltagandet så lågt som 55 procent. Det är helt klart ett underbetyg till samhället. Mer behöver göras för att inkludera de här människorna på arbetsmarknaden.

Det är här som det statliga bolaget Samhall AB spelar en helt central roll. Genom Samhall kan vi sannolikt se till att fler människor får en draglig livssituation, med en försörjning genom ett meningsfullt och utvecklande arbete. Att då välja att göra sig av med bolaget vore djupt olyckligt.

Jag förstår att en försäljning av Samhall AB inte kommer att ske i morgon, men när man har vetskap om dessa eventuella uttalanden blir man faktiskt lite orolig. Jag upplevde inte att statsrådet i det anförande hon precis höll här i kammaren svarade på min kollega Linus Skölds fråga avseende vilka bolag som skulle avyttras under den kommande tiden. Jag vill därför fråga: Vilka statliga bolag är det som ska säljas? Är Samhall AB ett av dem?

Anf. 38 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag får påminna om att det pågår en debatt i kammaren. Om man vill samtala med sina kollegor måste man därför göra det väldigt tyst.

Anf. 39 JOHANNA HARALDSSON (S):

Fru talman! Moderaterna har under lång tid drömt om att sälja ut. I början av 2000-talet författades en lista med över 30 företag som de ville göra sig av med. Det var bland annat Apoteket, Samhall, Svenska Spel, Bilprovningen, Telia och SJ. Då ville man till och med sälja ut Öresundsbron.

När Moderaterna tog regeringsmakten 2006 gjorde de verklighet av sina planer. Tillsammans med de andra partierna i alliansregeringen gjorde man en gemensam lista med ett antal statliga bolag som skulle säljas ut.

Flera bolag såldes också. I vissa fall såldes hela bolag och i andra fall delar av bolag. Man sålde statlig egendom, i flera fall till underpris. Det

var företag som spelat en viktig roll på den marknad där de varit aktiva och som samtidigt levererat bra intäkter till statskassan.

Sedan 2006 har statens intäkter av bolagsportföljen mer än halverats på grund av utförsäljningar. Huvudsyftet för staten med att äga och driva bolag är kanske inte, som sagt, att tjäna pengar. Men det går inte att bortse från att utdelningarna till staten kraftigt har minskat på grund av utförsäljningar.

Det ska givetvis finnas goda skäl till statligt ägande av bolag. Jag kan nämna några exempel. Det handlar om att garantera viktig samhällsservice i hela landet, att säkra viktig infrastruktur, att bryta upp dominans på marknaden och att motverka osund konkurrens. I verksamhetsberättelsen för bolag med statligt ägande skriver finansministern själv att de statliga bolagen bidrar till stabilitet i kriser, motverkar osund konkurrens och levererar till hela Sverige.

Vi har gemensamt ägda bolag för att tillvarata gemensamma intressen. Men med Moderaternas tidigare utförsäljningsiver i åtanke är det naturligt att man undrar vilka bolag som de vill sälja nu när de återigen har regeringsmakten. På den där listan finns ett antal företag kvar som inte är sålda.

Nu hävdar finansministern att man inte har någon plan för utförsäljning, men det är svårt att se att det stämmer. Man sålde nyligen sista andelen av Bilprovningen. Det finns ett bemyndigande om att sälja exempelvis Lernia AB. Och den gamla idén om att sälja SBAB verkar leva vidare.

Sammantaget väcker detta ett antal frågor. Finns det fler bolag som finansministern menar inte har i den statliga bolagsportföljen att göra? Är listan lika lång nu som den var tidigare? Hur många bolag vill man sälja ut?

På vilket sätt menar finansministern att man kan tillgodose de samhällsintressen som inte längre kan tillgodoses genom statligt ägande efter en försäljning av ett statligt bolag? Hur ska man agera för att tillvarata de gemensamma intressena? Hur tänker man sig, till exempel, att man ska öka konkurrensen på bolånemarknaden om man säljer SBAB?

Anf. 40 PEDER BJÖRK (S):

Fru talman! Sverige befinner sig i en situation där vi har den högsta arbetslösheten på tio år. Sverige är bland de länder i Europa som har den absolut sämsta tillväxten. Samtidigt vittnar många företag om att de har svårt att hitta rätt kompetens till sina växande och utvecklande företag.

I ett sådant läge kan det statliga bolaget Lernia AB spela en viktig roll genom att hjälpa till med kompetensväxling, utbildning och matchning på arbetsmarknaden, så att vi får fler människor i jobb och får en ökad tillväxt i Sverige.

Fru talman! Finansministern nämnde inledningsvis att det behövs ett bemyndigande från riksdagen för att regeringen ska kunna sälja ett statligt bolag. Just nu finns det ett sådant bemyndigande, och det gäller just Lernia AB.

Min fråga till finansministern är givetvis: Pågår det just nu något arbete på Finansdepartementet för att man ska kunna gå till beslut om att sälja Lernia AB?

Prot. 2024/25:63
28 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 41 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Låt mig först säga att det är en lite spretig debatt, men det är väl alltid trevligt att få lägga in många olika ämnen i en och samma debatt.

Man kan se på frågan om statligt ägande lite generellt. Det kan finnas många skäl till att staten äger bolag. Det kan finnas en historia bakom att staten har ett ägande. Det kan därför också finnas många skäl till att man säljer bolag eller väljer att inte sälja bolag. Ibland handlar det om fördelen med att kunna minska statsskulden.

Man kan med privat ägande utveckla verksamheten – jag kommer tillbaka till det. Det har faktiskt gjort rätt stor skillnad. Men den som alltid tycker att staten är den bästa ägaren kommer aldrig att tycka att det är bättre att privata utvecklar verksamheten.

Min och många uppfattning i den här kammaren har historiskt varit och är i dag att staten mycket väl kan nå de viktiga mål som flera har talat om i talarstolen. Låt mig säga att jag håller med om några av de saker som Socialdemokraterna har sagt i talarstolen. Mycket av detta gör vi genom lagar och regleringar av olika marknader. Det tror jag är en mycket, mycket bättre ordning än att staten äger överallt.

Man kan då gå in på de olika delarna av debatten. Det finns något som man kan nämna i sammanhanget. När det gäller SBAB pratar man från socialdemokratiskt håll här i talarstolen om omtanken om bolånekunderna. Samtidigt nämns ingenting om bolåneskatt, fru talman. Det kan vara bra för dem som lyssnar på debatten att veta att Socialdemokraterna i budget efter budget föreslår en bolåneskatt, det vill säga en skatt på bankerna som kommer att slussas över till bolånekunderna.

Den höga inflationen ärvde vi av den förra socialdemokratiska regeringen. Detta ledde till mycket höga räntor för alla som har bostadslån. Nu har vi från den här regeringens sida pressat ned detta. Det har gjort stor skillnad för människor.

Det finns alltså saker att göra, både genom regleringar och genom politiska beslut, för att säkerställa att bolånekunderna får en mer dräglig tillvaro.

Fru talman! Vi kan prata om bilägare och gå in på Bilprovningen, som debatten började med. Låt oss titta på de olika delarna. Det är faktiskt på det sättet att detta har lett till att vi mer än tredubblat antalet stationer.

Isak From nämner glesbygd och landsbygd. Detta tycker jag är viktiga frågor, fru talman. Det är något som jag har jobbat med under alla mina år i den här kammaren. Det handlar om att stå upp för landsbygden, glesbygden och Norrland och om att se till att alla som varje dag är beroende av bil har rimliga möjligheter.

Det har blivit fler stationer. Det är tre gånger så många som före omregleringen. 97 procent av medborgarna har fått närmare till en besiktning än vad de hade innan. När det gäller de glesa landsbygdskommunerna har avståndet till närmaste station faktiskt minskat. Det har blivit bättre i glesbygden.

Det som på riktigt har gjort stor skillnad för bilägarna hemma i vår valkrets, min och Isak Froms, är att de faktiskt har råd att tanka bilen, fru talman. När Socialdemokraterna lämnade över regeringsmakten kostade en liter diesel 28 kronor. Nu är vi nere på 18 kronor. Det är 10 kronor

billigare per liter. Det tror jag att fler bryr sig om. Men låt oss fortsätta att ha den debatten.

Jag tror, fru talman, att jag får återkomma. Jag kommer inte att hinna ta upp alla argument nu. Därför återkommer jag i nästa vända.

Anf. 42 JYTTE GUTELAND (S):

Fru talman! Interpellanterna har tagit upp en viktig fråga när det gäller de statliga bolagen, och även jag vill med anledning av diskussionen och debatten här i kammaren fråga finansministern hur läget är ställt när det gäller de statliga bolagen. Det verkar finnas en ideologisk vilja att sälja ut just nu, förmodligen tvärtemot folkviljan som snarare handlar om att se till att få ordning och reda i verksamheter runt om i Sverige.

En av de frågor som ligger många i Sverige varmt om hjärtat är att vi ska fortsätta att vara en ledande nation i den gröna omställningen. Där har vi statliga bolag som har varit nav i denna viktiga omställning. Jag tänker bland annat på Vattenfall, som tillsammans med SSAB och LKAB har fått till Hybritsamarbetet, den första satsningen på fossilfri tillverkning av stål, någonting som jag tror att alla i Sverige är väldigt stolta över. Det är en av de stora, revolutionerande industriutvecklingar som har skett på senare år och också något av ett flaggskepp för Sverige.

Min fråga till finansministern är förstås om det finns ett intresse av att sälja ut detta viktiga statliga bolag som gör viktiga insatser både för fossilfri el och när det gäller att leda den gröna omställningen – både för svenska folkets skull och i ett ledarskap som spelar roll globalt.

Anf. 43 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Socialdemokraterna sålde ut fyra bolag under de två senaste mandatperioderna. Hittills har regeringen sålt ett. Det står alltså 4–1. Kanske kan man ibland försöka ge en bild som överensstämmer lite mer med verkligheten.

Jag tror och tänker att man gjorde det för att det inte var självklart att just dessa fyra bolag skulle vara i statens ägo. Det är inte en helt orimlig tanke att det finns viss verksamhet som andra kan göra lika bra eller bättre. Det är min grundinställning och har så varit under lång tid.

Herr talman! Jag har glädjen att ha ansvar för de statliga bolagen. Det är en fantastisk portfölj med en bredd av verksamheter som gör stor nytta för människor. Samhall har ett speciellt samhällsuppdrag och gör väldigt stor nytta både för människor som får sin anställning där och genom de tjänster som man tillhandahåller. Listan kan göras lång över bolag som är fantastiska.

Min kollega Edward Riedl har nämnt argumenten när det gäller Bilprovningen. Jag har nämnt dem här förut. Med den avregleringen fick vi plötsligt bättre tillgänglighet. Det var Socialdemokraterna emot. Socialdemokraterna var också emot, herr talman, när det blev lite lättare att få tag på en huvudvärkstablett, det vill säga att det inte bara fanns ett apotek någonstans långt borta. Vi avreglerade, och nu finns det många fler apotek.

En del tycker att det är bra; andra verkar tycka att det är dåligt. Det finns såklart fördelar och nackdelar med både och, och jag har stor respekt för det. Men att jag som moderat på en moderat ungdomsförbundsstämma har sagt det som inte är något hemlighet över huvud taget, nämligen att jag i grunden inte tycker att staten borde äga en bank, är inga konstigheter.

Prot. 2024/25:63
28 januari

Svar på
interpellationer

Det har jag tyckt väldigt länge. Det tyckte jag också innan finanskrisen. På den tiden var SBAB väldigt aggressiva i sin marknadsföring av lån. Jag var väldigt provocerad över hur aggressiva de var. Nu har jag förmånen att ha även denna bank i bolagsportföljen och har ett närmare arbete tillsammans med dem.

Vad vill jag säga med detta, herr talman? Jo, att vi har sålt ett bolag. Socialdemokraterna har sålt fyra. För mig är det inte självklart att alla bolag ska ägas av staten, men många gör det och så kommer det att fortsätta att vara. Det är alldeles självklart.

Och för att säga det uppenbara: Skräm inte människor som är anställda på Samhall! Att ens ta upp den frågan tycker jag visar på en viss omognad. Det är över 20 000 människor som är anställda där och gör ett fantastiskt jobb. Jag var ansvarig för verksamheten när jag var arbetsmarknadsminister, och nu är jag ansvarig för själva bolaget. Jag tycker att vi har ett ansvar tillsammans.

Det är såklart kul att vi får ha lite ideologiska debatter om statligt ägande. Utmaningen för er är bara att ni än så länge faktiskt har sålt fler än vad jag har gjort.

Anf. 44 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Om vi börjar där finansministern slutade genomfördes som sagt under alliansregeringen försäljningar till ett värde av 164 miljarder vid inte mindre än nio tillfällen under åtta år. Om man ska jämföra kanske man ska jämföra på ett rättvist sätt.

Nåväl! Om vi ser på läget där vi befinner oss nu är det, tänker jag, ganska uppenbart för alla som lyssnar på debatten att det finns ideologiska skäl till motsättningarna mellan Edward Riedl och finansministern å ena sidan och det socialdemokratiska gänget här i kammaren å den andra.

Inför valet 2022 sa Kristdemokraterna till Dagens industri att man under de kommande fyra åren borde sälja Svevia, Infranord, SBAB, Green Cargo och Jernhusen. Liberalerna sa att man borde sälja Lernia, Svevia och Telia och att man även borde kunna sälja delar av Svenska Spel. Statsministern sa, som jag nämnde i mitt inledningsanförande, att staten ska äga så få bolag som möjligt.

Det finns alltså för den här regeringen ett självändamål att sälja ut våra gemensamma tillgångar. Det är inte nödvändigtvis för att de är onda, utan det är för att de ideologiskt sett är övertygade liberaler som tycker att det är bättre att enskilda kan tjäna storkovan än att vi tillsammans ska tjäna pengar på ägandet.

Sedan är det för mig en gåta att finansministern inte bara kan svara på frågan. Under den här mandatperioden, så sent som i höstas, såldes Bilprovningen. Efter det har jag försökt att ställa frågan skriftligen, men eftersom jag inte fick något svar på den har jag ställt en interpellation.

Det är uppenbart att regeringspartierna tillsammans, möjligen med undantag för Sverigedemokraterna, vill sälja ut fler statliga bolag. Tycker inte finansministern att väljarna och oppositionen förtjänar att få veta vilka bolag det gäller? Hur svårt kan det vara att svara på frågan: Vilka bolag bedömer finansministern ska säljas under innevarande mandatperiod?

Anf. 45 ISAK FROM (S):

Herr talman! Edward Riedl, min bänkkamrat från Västerbotten, tyckte i talarstolen att debatten var lite grötig. Låt mig då påminna om att det är finansministern som har valt att slå ihop två interpellationer som handlar om lite olika saker. Då kan det lätt bli lite grötigt.

Min ingång är i huvudsak bilbesiktning, men jag kan inte låta bli att nämna apoteket. Det är ju ganska viktigt vad apoteket innehåller. Har det där apoteket medicin? Får man tag på receptbelagda mediciner, eller finns det bara kosmetika och solskydd? De flesta apotek försöker nog att få tag i de mediciner de kan.

Det är en annan debatt, men den hänför sig ändå ganska mycket till bilprovning. Vad finns hos de här besiktningstationerna?

Edward Riedl är från Umeå, och där har man – om jag har räknat rätt – minst sex stationer som besiktigar personbilar. Man har en eller två som utför registreringsbesiktning för tunga fordon.

Det finns ingen bilprovning i Dorotea eller Malå. I Västerbottens inland blir detta alltså ännu viktigare. Kommer de stationer som sålts ut i Vilhelmina och Lycksele att erbjuda registreringsbesiktning, så att egenföretagaren som bygger lastbilssläp i Norsjö kan köra till Lycksele och besiktiga dem – eller för den delen pappan eller familjen som ska registreringsbesiktiga en A-traktor? Kan de fortfarande köra till Lycksele, åtta mil från Norsjö, eller måste de åka mycket längre? De delar som kostar lite extra och kräver större investeringar är ju att besiktiga tunga fordon och ha en registreringsbesiktning.

Jag har låtit riksdagens utredningstjänst göra en utredning, och de hänvisade till stora delar mina frågor till den riksrevisionsrapport som publicerats. I den kan man till exempel läsa att i Södermanland fanns det 5 besiktningstationer 2010, och 2023 fanns det 20. I Uppsala fanns det 5, och nu finns det 19. I Jämtland fanns det 8, och nu finns det 7. Där blev det lite sämre.

När det gäller besiktningstationer i samma län som besiktigar tunga fordon och gör registreringsbesiktningar fanns det 2010 i Södermanland 5 stationer. År 2023 fanns det 6. I Uppsala fanns det 4, och nu finns det 5. I Västerbotten fanns det faktiskt 7, och nu finns det fortfarande 7. De flesta av dem har upprätthållits av Svensk Bilprovning, som nu är sålt.

Det är alltså inte särskilt konstigt att vi är lite oroliga. Kommer dessa funktioner att vara kvar? De är ändå ganska viktiga för mycket av näringslivet, till exempel åkerinäringen, och för vanligt folk som vill registreringsbesiktiga en A-traktor. Det här handlar ju om de dyrare delar som de privata företagen i många delar har valt bort, även i storstadsområdena.

Herr talman! Det är inte konstigt att folk är oroliga.

Anf. 46 PATRIK LUNDQVIST (S):

Herr talman! Tack, finansministern, för att hon är här och svarar på frågorna – efter bästa förmåga, får jag hoppas!

Finansministern avslutade med att säga att man inte ska skrämman folk som jobbar i de här bolagen. Men det är ju precis det man gör! Man skrämmer upp människor genom att hinta och viska om försäljning av olika bolag och inte tala ur skägget, som det så fint heter. Det vi skulle behöva är att man är öppen och tydlig i stället för att på vissa håll säga att man tycker att till exempel SBAB inte är värt att ha kvar utan att det skulle kunna

Prot. 2024/25:63

28 januari

Svar på
interpellationer

säljas. Jaha. Men vill man det, då? Det låter inte som om vi kommer att få ett rakt svar i dag, och det är såklart oroande i sig – inte bara för dem som jobbar i bolagen utan även för dem som faktiskt har nytta av de statliga bolagen.

Det finns en gemensam nämnare för alla de utförsäljningar som har skett, oavsett om det gäller fyra under Socialdemokraternas tid eller en under nuvarande finansminister. Det är att saker i allmänhet blir dyrare. Det gäller medicin, som vi pratade om nyss. Det har blivit dyrare. Visst, det finns på Ica i stället för på apoteket, men det är dyrare. Dessa avvägningar verkar man inte vara intresserad av att titta på eller fundera över, utan bolag ska säljas ut därför att de ska säljas ut och inte ägas av staten.

Vi kan nog gissa att även bolån med väldigt hög sannolikhet skulle bli mycket dyrare om SBAB såldes. Bolån är en av svenska hushålls största utgifter. Det skulle alltså slå rejält hårt om så skulle bli fallet.

Anf. 47 JONATHAN SVENSSON (S):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Statsrådet sa att det inte är självklart att staten ska äga allting, och det är det ju faktiskt inte. Det finns absolut områden där staten inte ska vara ägare. Men den här debatten kommer i grunden från ett uttalande som statsrådet själv gjort, och att vi ledamöter väljer att ta upp våra farhågor med statsrådet tycker jag inte är konstigt.

Det är lite tråkigt att statsrådet kallar det omoget av riksdagsledamöter från det största oppositionspartiet att lyfta fram exempelvis Samhall. Det är ju inte vi som har föreslagit att det ska säljas. Moderaterna föreslog för många år sedan för att vinna valet att man skulle sälja Samhall AB. Jag tycker ändå att det är värt att nämna.

Det är inte konstigt att vi som är ledamöter i Sveriges riksdag och som hör till det största oppositionspartiet ställer frågor till statsrådet om uttalanden som hon enligt medierna har gjort på en förbundsstämma i Moderata ungdomsförbundet. En självklar del av riksdagens kontrollmakt är att vi som ledamöter kan fråga företrädare för regeringen vilka förslag man tänker gå vidare med och inte.

Utifrån det statsrådet sa i sitt svar gör jag tolkningen att hon för närvarande inte tänker sälja Samhall AB. Det är självklart betryggande för de över 20 000 medarbetare som finns där och för väldigt många människor i vårt land som har en funktionsnedsättning och som kan vara i behov av ett arbete.

Det känns betryggande att det låter som om staten fortsatt ska vara en central aktör när det kommer till att få till en dräglig försörjning för många människor genom exempelvis Samhall. Men jag måste ändå fråga statsrådet om hon anser att vi inte ska använda vår kontrollmakt här i Sveriges riksdags kammare. Är det bara omoget?

Anf. 48 JOHANNA HARALDSSON (S):

Herr talman! Det är tydligt att finansministern inte vill svara på våra frågor om vilka bolag som är tänkbara att sälja, men hon sa också i sitt svar här i kammaren att man löpande prövar skälen för fortsatt statligt ägande. Därför ska jag kanske omformulera min fråga. Vilka bolag tänker sig finansministern att det är läge att pröva skälen för fortsatt ägande i

under mandatperioden? Vilka aspekter tycker finansministern är viktiga att belysa vid en sådan prövning?

Det är ju inte säkert att staten ska ha något ägande i vissa branscher, precis som finansministern också sa. Man behöver alltså pröva det. Men vilka aspekter är viktiga att titta på när man gör en prövning av om man ska ha fortsatt ägande?

Det jag tycker är lite spännande med den här debatten är att vår moderata finansminister slår ifrån sig och förnekar att man över huvud taget vill sälja något statligt bolag. Det är i så fall en nyhet, för det låter som om Moderaterna har lämnat privatiseringsivern bakom sig. Då kan man kanske formulera om frågan så här: Kan finansministern lova att man inte kommer att genomföra några fler utförsäljningar under den här mandatperioden?

Anf. 49 PEDER BJÖRK (S):

Herr talman! Finansministern tog själv upp att det finns de privata bolag som kan göra jobbet bättre än en del av de statliga bolagen har gjort historiskt och att det kan vara ett skäl att sälja ut statliga bolag. I nästa mening sa finansministern att apoteken är ett gott exempel. Jag skulle vilja att finansministern säger det till de människor runt om i vårt land som antingen inte får tag i sin livsnödvändiga medicin över huvud taget eller behöver resa fem, tio, femton eller tjugo mil för att få tag på sina livsnödvändiga mediciner.

Herr talman! Jag blir riktigt orolig om det är den logiken som ligger bakom när regeringen för ett resonemang om vilka bolag som man kan tänka sig sälja ut. Då finns inget stopp och ingen ände på vilka av bolagen man kan tänka sig sälja ut.

Herr talman! Förra gången jag stod här ställde jag en direkt fråga till finansministern om huruvida det pågår något arbete på Finansdepartementet för att sälja ut Lernia AB. Det är det enda statliga bolag som det finns ett bemyndigande till regeringen från riksdagen om att sälja ut. Finansministern duckade frågan och svarade inte på den. Ett enkelt nej eller ett enkelt ja hade kunnat sägas. Men, herr talman, jag tolkar det så att om det inte sägs ett tydligt nej pågår det helt enkelt ett arbete.

Anf. 50 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Jag tänker börja mitt inlägg i en annan ände. Man kan skriva interpellationer och ha debatter tillsammans i kammaren, men jag tycker att tonaliteten har mycket övrigt att önska. En av ledamöterna från Socialdemokraterna sa på fullt allvar här från talarstolen: Jag tror inte att ni är onda. Andra gör fultolkningar som är helt orimliga. Jag tycker att man borde skämmas om man betar sig på det sättet. Det är inte ett beteende som är värdigt de väljare ni representerar. Försök att hålla er lite sansade och rimliga i debatten!

Både röda och blå regeringar, herr talman, har gjort olika bedömningar när det gäller om man ska ha statliga bolag eller om man ska sälja dem. Det viktigaste verktyget vi har är nog trots allt ändå möjligheten att stifta lag och reglera olika marknader för medborgarnas bästa. Det kommer vi att vara tvungna att göra i framtiden, alldeles oavsett om vi har statliga bolag på olika marknader eller inte.

Prot. 2024/25:63
28 januari

Svar på
interpellationer

Det är bra med omtanken, herr talman. Men som jag sa till ledamoten Isak From har ju bilprovningen inte försämrats på det sätt som beskrivs här. Jag tror att åkerierna, som vi pratar om, och alla de som behöver använda bilen var mer bekymrade när de betalade 28 kronor per liter för dieseln vid tiden för att vi tog över regeringsmakten. Nu betalar de bara drygt 18 kronor. Det gör betydligt större skillnad än de få tillfällen när man behöver åka och besiktiga bilen. De allra flesta – 97 procent – har ju fått kortare sträcka till en bilbesiktning. De som bor i glesbygd har fått närmare till en bilbesiktning. De här sakerna stämmer helt enkelt inte.

Hyfsa gärna till debatten lite!

Anf. 51 JYTTE GUTELAND (S):

Herr talman! Jag tackar finansministern för debatten och för att hon är i kammaren och diskuterar dessa viktiga frågor.

I likhet med mina kollegor hade jag önskat mer konkreta svar på vilka planer som finns och vilka önskemål finansministern och/eller regeringen har. Det skapar otrygghet och oro när nyliberala idéer ventileras i en tid som på många sätt också är osäker för svenska folket. Vi är många som när vi talar med folk känner att det finns en trötthet inför de utförsäljningar som moderater har gjort. Det gäller inte bara viljan att agera så på statlig nivå, utan också på kommunal nivå. Man vill ofta rea ut det som svenska folket gemensamt har investerat i och vårdat för att någon snabbt ska kunna göra ett klipp. Sådan politik leder i slutändan till att Sverige blir fattigare. Några få blir rikare och kan gynna sig på det allmännas bekostnad.

Vi socialdemokrater vill inte se detta. Vi vill att svenska folkets strävan att bygga upp framgångsrika verksamheter och bolag men också en allmän välfärd runt om i vårt land ska komma dem till del.

Jag tog exemplet Vattenfall för att illustrera hur viktigt ett statligt bolag kan vara för en grön omställning – inte för att sprida oro eller rädsla i fråga om Vattenfall.

Med det sagt är jag, precis som mina kollegor, mycket nyfiken på att få höra finansministerns svar.

Anf. 52 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Vem skapar just nu oro?

När Socialdemokraterna sålde fyra bolag under de två föregående mandatperioderna då de hade makten var det helt självklart att vi inte stod här och pratade om det, utan det skedde genom en process i riksdagen. Man får ett mandat, och man samtalar. Det finns processer för detta.

Om det vore så att det fanns en lista med tio bolag som nu skulle säljas – vilket inte finns; nu vill jag inte att någon lägger sådana ord i min mun, för det har ni gjort väldigt många gånger – vet även ledamöterna här i kammaren att vi självklart skulle prata med varandra, om än inte just här. Jag tycker att de flesta av er är kloka och förstår detta.

Jag menar att det finns en omognad när man sprider bilden av att det finns ett förslag om att sälja Samhall. Ett sådant förslag har aldrig funnits. I så fall får man gå tillbaka till när det startades, och då var jag inte ens politiker. Detta är ett exempel på hur man skapar oro.

För mig är det här något självklart. Jag pratar med de här fina bolagen varje dag. I går träffade jag ordförande och vd:ar. De gör ett fantastiskt jobb med att på olika sätt skapa välstånd och mervärden. Det gäller allt

från Göta kanalbolag till Vattenfall eller Samhall. Man kan lugnt säga att det är en stor bredd. Vi äger dem tillsammans, och vi gör det på allra bästa sätt.

Det är för övrigt väldigt smickrande att alla ledamöter verkar tycka att jag är bäst på att ha ansvar för allt detta och att det inte kan ägas av någon annan. Inget bolag ska ägas av någon annan än staten.

Jag tror att det finns fall där det inte är självklart, vilket jag har nämnt tidigare. Men bara för att jag är moderat betyder det inte att jag tycker att alla bolag ska säljas. Jag har många gånger sagt att jag inte tycker att det är självklart att staten ska äga en bank; det är ingen hemlighet. Men det betyder inget annat än att jag tycker så. Man måste kunna få vara öppen och transparent på det sättet, medan man samtidigt naturligtvis måste ta ansvar för dessa värden. Det handlar om 800 miljarder, vilket är den största portföljen i Sverige. Den kan man inte bara slarva bort.

Det ska självklart vara öppna processer, men man måste göra det här med varsamhet.

Jag avstår från mitt sista inlägg. Jag har sagt det jag behöver säga. Jag pratar gärna med ledamöterna över en kopp kaffe, om de vill veta mer. Men just här och nu har jag varit tydlig. Det som skedde med Bilprovningen tror jag var bra – mycket bra dessutom. Det finns processer för hur man ska sälja bolag. Om det blir så återkommer vi.

Anf. 53 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Om det är någon här som fultolkar är det Edward Riedl. Jag gjorde mig på intet vis skyldig till ett angrepp på vare sig honom och hans karaktär eller på finansministern och hennes karaktär. Tvärtom var det ett uttryck för en förståelse för att det här har ideologiska bevekelsegrunder. Idén om att nyliberal ideologi går ut på att minimera staten och att rika ska kunna berika sig är ingen hemlighet, och det här var inget angrepp på Edward Riedls karaktär. Så om någon gör sig skyldig till fultolkning är det Edward Riedl.

Det är ändå fascinerande. Det finns ju en lång lista över bolag som de liberala och konservativa partierna har gått till val på att sälja. Jag nämnde dem i mitt förra inlägg, men jag tar dem igen: Lernia, Svevia, Telia, Infra-nord, SBAB, Green Cargo, Jernhusen, Svenska Spel – ja, så många bolag som möjligt, om man får omformulera statsministerns ingång om att staten ska äga så få bolag som möjligt.

Finansministern borde erkänna att det hos den samlade högern finns en ideologisk övertygelse att staten ska äga så lite som möjligt. Hon har visat att hon är beredd att sälja bolag under den här mandatperioden. Hon har sagt på en moderat ungdomsförbundsstämma att mer kommer, och hon har sagt att staten till exempel inte ska äga banker. Det borde innebära att SBAB står näst på tur. Detta är en enkel fråga: Vilka andra bolag ska säljas under mandatperioden?

Anf. 54 ISAK FROM (S):

Herr talman och finansministern! Jag tror att det för alla som tittar på denna debatt finns fler frågor att ställa. Jag kommer inte att ställa dem här, men det är klart att vi kommer att återkomma och ha debatter här om flera av bolagen med samhällsuppdrag, som vi inte tycker fungerar fullt ut. Men det, herr talman, är egentligen en annan debatt.

Prot. 2024/25:63
28 januari

Svar på
interpellationer

Min interpellation handlade om tillgänglighet till fordonsbesiktning i glesbygd. Svensk Bilprovning hade det allra högsta anseendet av alla befintliga besiktningsföretag verksamma i Sverige och låg på plats 67 bland bolag i Sverige totalt sett. Det är klart att boende i Lycksele och Vilhelmina, till exempel, blir lite oroliga. Vi har denna höga service här i dag, men kommer det att vara detsamma med det nya tyska företaget? Det är inte konstigt att den frågan ställs.

Den ställs också utifrån en annan kontext. Här har vi en regering som på olika sätt drar ned stöden till små landsbygdskommuner och till regional utveckling, försämrar förutsättningarna, centraliserar och flyttar fler statliga jobb hit till Stockholm. Det är klart att det på det hela taget är fler som blir oroliga. Kommer denna service att vara kvar?

Som jag tidigare sa, herr talman, har Svensk Bilprovning haft ett högt anseende, särskilt när det gäller fordonsbesiktning för tung trafik och registreringsbesiktning. Många frågor återstår, herr talman.

Tack för debatten!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2024/25:273 om informationsplikt inom sjukvården

Anf. 55 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Yasmine Bladelius har frågat mig om jag kan garantera att vårdpersonal undantas i en lag om informationsplikt och vilka eftergifter regeringen har gjort till Sverigedemokraterna eftersom de nu säger att de är nöjda med utgången av förhandlingen.

Utredningen om stärkt återvändandeverksamhet överlämnade sitt slutbetänkande *Vissa åtgärder för stärkt återvändandeverksamhet och utlänningskontroll* (SOU 2024:80) den 26 november 2024. Utredningen har haft i uppdrag att se över delar av regelverket kopplat till återvändande och föreslå åtgärder i syfte att stärka återvändandeverksamheten för den som har ett verkställbart beslut om avvisning eller utvisning.

Utredningen föreslår bland annat ett utökat informationsutbyte för ett antal myndigheter, i syfte att stärka arbetet med att verkställa avlägsnandebeslut och motverka olovlig vistelse i landet. Utredningen bedömer att det utökade informationsutbytet inte bör gälla för hälso- och sjukvården, skolan och socialtjänsten. Inte heller biblioteken ingår bland de aktörer som pekas ut för det ökade informationsutbytet.

Regeringen och samarbetspartiet Sverigedemokraterna är överens om att hälso- och sjukvården, skolan, socialtjänsten och biblioteken ska undantas från den föreslagna informationsplikten. Därutöver kommer regeringen att fortsätta genomföra det som är överenskommet i Tidöavtalet.

Anf. 56 YASMINE BLADELIUS (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka sjukvårdsministern för svaret. Det är naturligtvis glädjande att det nu ser ut som att regeringen och Sverigedemokraterna till slut landat i att hälso- och sjukvården, skolan, socialtjänsten och biblioteken ska undantas från en lag om informationsplikt.

Att undanta sjukvårdspersonal från en angiverilag är en fråga som jag vet att sjukvårdsministern drivit starkt – lika starkt som Sverigedemokraternas Jimmie Åkesson drivit att de ska omfattas av en sådan lag. Sverigedemokratiska ledamöter har till och med sagt att det borde vara straffbart att inte ange människor utan uppehållstillstånd till polisen. Det är därför såklart mycket glädjande att regeringen i alla fall i denna fråga inte har gett efter för Sverigedemokraterna.

Herr talman! Jag vet med säkerhet att många inom de nämnda professionerna, som utredaren nu föreslår ska undantas från en informationspliktslag, andades ut djupt där och då under presskonferensen. Det var nog för väldigt många ett andetag de hållit inne länge.

Länge har vårdpersonal vändats och fasat. Längre har de undrat: Hur kommer vår arbetssituation att förändras och försämrats i och med förslaget om att införa informationsplikt i vården? Ska jag som förlossningsläkare ena sekunden förlösa den havande kvinnan och hälsa det nyfödda barnet välkommet till världen för att sekunden efter ringa polisen på dem för att de saknar uppehållstillstånd? Eller ska jag som akutsköterska först rädda livet på någon för att i nästa sekund skicka Migrationsverket på dem?

Många frågor, mycket rädsla och mycket oro har vi hört om från vårdpersonalen. Och många röster har höjts från såväl vårdpersonal och fackförbund som region- och kommunpolitiker som vädjat till regeringen om att inte gå fram med förslaget om informationsplikt i välfärden.

Vi från oppositionen har också varit väldigt tydliga: Låt välfärdens personal slippa en sådan lag! Det handlar i grund och botten om vilket samhälle vi vill ha.

I Sverige har vi en hälso- och sjukvård som ska bygga på förtroende och tillit. Ingen ska behöva tveka att söka vård för att man riskerar att bli angiven. Vården är en plats där människors rätt till liv och hälsa måste gå före allt annat.

Herr talman! Nu har vi fått besked från ministern och regeringen, och min fråga handlade om huruvida ministern kan garantera att det som sades på presskonferensen och som ministern säger här i dag nu kommer att ske. Kan vårdpersonalen med säkerhet andas ut och släppa denna fråga? Är detta ministerns definitiva besked? Och kommer även vårdpersonal inom privat sektor att omfattas av beskedet? Om svaret är ja på dessa frågor, herr talman, kommer jag inte att ta debatten vidare i denna kammare.

Anf. 57 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Tack, ledamoten, för att frågan tas upp så att det inte finns några tveksamheter.

Låt mig ändå börja med att krångla till det lite. Det finns en informationsplikt i dag, vid väldigt speciella tillfällen: när barn riskerar att fara illa eller har farit illa. Frågan är alltså inte ny för sjukvårdspersonal, men det handlar om en helt annan dimension. Frågan om att både rädda liv och sedan göra något annat finns i sjukvården.

Även om alla tycker att detta är självklart vill jag skicka med att det är en svårighet. När man ska bedöma om det finns en risk för att barn far illa är man inte säker, utan det handlar just om en bedömning. Detta är ett svårt dilemma för sjukvårdspersonal, inte minst vid barnkliniker. Man vill självklart ha möjlighet att anmäla om ett barn riskerar att fara illa, men det är svårt.

Detta visar också att det finns många etiska överväganden när man inför den här sortens saker, som på ett sätt kan tyckas vara bra men också har en baksida.

När det gäller den här frågan, precis som många andra, har vi den ordningen att den måste utredas, så att vi har ett underlag. Utredaren var väldigt tydlig: Detta är inte lämpligt. Det är som det ska att utredaren talar om vad som fungerar och vad som inte fungerar.

Men vi gjorde något lite ovanligt. Vi hade nämligen haft möjlighet att läsa underlaget och kunde redan vid presskonferensen tala om att vi skulle följa utredarens förslag. Vi skulle alltså inte göra något annat än vad utredaren föreslog. Vi tyckte inte att det fanns tid för remisser och diskussion när vi faktiskt var överens. Alla fyra partierna gjorde alltså som vi alltid gör: Vi läste utredningen, bedömde hur den såg ut, samtalade och kom till ett resultat.

Jag är väldigt glad över att vi kunde ge beskedet så snabbt. Precis som ledamoten säger gör det att man kan flytta denna fråga, som innebär svåra etiska överväganden, åt sidan.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2024/25:323 om hälso- och sjukvårdslagen

Anf. 58 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Yasmine Bladelius har frågat mig hur jag ser på att sjukhus bryter mot vårdgarantin och därmed mot hälso- och sjukvårdslagen. Yasmine Bladelius har också frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att säkerställa att alla regioner följer vårdgarantin och inte gör olagliga prioriteringar av ekonomiska skäl. Yasmine Bladelius har slutligen frågat mig hur jag och regeringen avser att stötta regionerna för att säkerställa en hållbar ekonomisk situation som samtidigt möjliggör att vården ges i enlighet med lagstiftningens krav.

Jag vill inledningsvis framhålla att det är regionerna, som huvudmän för hälso- och sjukvården, som är ansvariga för en god tillgänglighet till hälso- och sjukvård. En ökad tillgänglighet till hälso- och sjukvård är dock en prioriterad fråga för regeringen, och flera insatser görs för att stödja regionerna i detta syfte.

De senaste åren har väntetiderna fortsatt att öka, och den lagstadgade vårdgarantin har sedan införandet 2010 aldrig uppnåtts i sin helhet. Jag ser allvarligt på det faktum att patienter får vänta längre än vårdgarantins tidsgränser. Regeringen anser att det behövs en ny modell för vårdgarantin som är tydligare och skarpare och som utgår från patientens behov av vård. I juni 2024 gav regeringen en utredare i uppdrag att analysera och föreslå en ny och stärkt vårdgaranti med väsentligt kortare tidsgränser (dir. 2024:50). I uppdraget ingår bland annat att vid behov lämna förslag på åtgärder som stärker huvudmännens och vårdgivarnas förutsättningar att uppfylla vårdgarantin och följa patientlagen (2014:821). I januari 2025 lämnade utredningen en delredovisning av uppdraget med förslag på statliga engångsinsatser i syfte att korta värdköerna. Förslagen bereds i Reger-

ingskansliet, och regeringen kommer att återkomma i närtid med närmare besked.

Regeringen genomför även ett antal andra satsningar på hälso- och sjukvården.

Under 2025 avsätter regeringen bland annat 7,5 miljarder kronor för att regionerna ska öka vårdkapaciteten. Regeringen föreslår även i budgetpropositionen för 2025 fortsatta förstärkningar av hälso- och sjukvården i regionerna, bland annat genom att förlänga det sektorsbidrag som ges specifikt för att underlätta regionernas ekonomiska situation.

Regeringen har även inrättat en effektivitetsdelegation för hälso- och sjukvården på Kammarkollegiet. Delegationen ska bistå regionerna med analyser, föreslå åtgärder som kan öka verksamheternas effektivitet och sprida goda exempel. Delegationen ansvarar även för ett tillfälligt statsbidrag för åtgärder för en effektiv hälso- och sjukvård. Tidigare under året inrättades också en regiongranskningsfunktion på Ekonomistyrningsverket, med det huvudsakliga uppdraget att granska regionernas ekonomiska situation. Regeringen arbetar också intensivt med inrättandet av en nationell vårdförmedling, som syftar till att tillgängliggöra hela landets vårdkapacitet för patienter och för att kapa köer inom hälso- och sjukvården.

Jag vill avslutningsvis understryka personalens betydelse som hälso- och sjukvårdens viktigaste resurs. Regeringen har mot den bakgrunden gett Socialstyrelsen ett uppdrag att ta fram förslag till en nationell plan för att förbättra hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning (S2023/00256). Den nationella planen ska bland annat visa vilka insatser som behövs, både för befintlig och för ny vårdpersonal, för att förbättra kompetensförsörjningen.

Tillgängligheten till hälso- och sjukvård är en fråga som även fortsättningsvis kommer att ligga högt på min och regeringens agenda. Med det vill jag tacka Yasmine Bladelius för frågorna och ser fram emot debatten.

Anf. 59 YASMINE BLADELIUS (S):

Herr talman! Jag vill naturligtvis tacka sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson för svaret på min interpellation. Men tyvärr lämnas många av mina frågor obesvarade och flera viktiga aspekter orörda i svaret. Ministern konstaterar att regionerna bär huvudansvaret för hälso- och sjukvården. Det är vi väl medvetna om. Men ansvaret för att fördela statens resurser ligger på ministern och den regering som hon sitter i.

Ministern och regeringen kan till exempel välja att sänka skatten för sådana som mig själv och ministern, med tusenlappar i månaden. Eller så kan man lägga pengarna på en sjukvård i kris.

Regeringen har fullt mandat att se till att regionerna, som bedriver sjukvård, har tillräckliga resurser för att fullfölja sitt uppdrag att ge invånarna en god vård i rätt tid och för att klara av att följa hälso- och sjukvårdslagen, den lag som ministern ansvarar för och som bland annat säger att vård ska ges efter behov och inom en viss tid.

Att ständigt göra som regeringen och ministern och lägga över ansvaret på regionerna utan att samtidigt ge dem de ekonomiska förutsättningar som de behöver är inte att ta ansvar. Det är att ducka för problemen.

Prot. 2024/25:63
28 januari

Svar på
interpellationer

Ministern lyfter i sitt svar fram flera initiativ, som utredningar, effektivitetsdelegationer och förslag om nya vårdgarantimodeller. Men, herr talman, det vi ser här och nu är att sjukhus efter sjukhus går med stora underskott. Vårdpersonalen arbetar under orimliga villkor. De går på knäna. De kan inte springa snabbare. Så ser vi patienterna, som inte får den rätt de har rätt till och inte heller i rätt tid.

Jag tycker ändå att sjukvårdsministern är svaret skyldig: Hur hjälper ytterligare utredningar och delegationer den vårdpersonal som just nu går på knäna? Hur hjälper det patienterna, som inte får vård i tid?

Herr talman! Under det senaste året har lasarettet i min hemkommun Helsingborg brutit mot vårdgarantin och därmed också mot hälso- och sjukvårdslagen vid flera tillfällen. Region Skånes patientnämnd har mottagit 90 klagomål från patienter som nekats att skickas till andra sjukhus trots att lasarettet inte har haft möjlighet att ge dem en god vård i rätt tid.

Sjukhuset har enligt sjukhusstyrelsens ordförande och ministrarnas partikamrat Anders Lundström, Kristdemokraterna, medvetet valt att minimera den köpta vården för att spara pengar. Detta har resulterat i att 2 319 färre patienter har fått köpt vård jämfört med året innan, samtidigt som målet om att spara en massa pengar inte ens har uppnåtts. Vi socialdemokrater har återkommande kritiserat detta och påpekat att det inte är förenligt med svensk lagstiftning. Det är en utveckling som underminerar förtroendet för hela vården.

Jag menar, herr talman, att regeringen har ett ansvar att agera. Vårdgarantin är inte en rekommendation; det är en lag.

Min fråga till sjukvårdsministern är: Anser ministern att det är helt okej för regioner att bryta mot lagen, och hur kommer ministern att agera för att regionerna ska ha de förutsättningar som krävs för att inte göra det?

Anf. 60 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Tack, ledamoten, för kompletterande frågor och synpunkter!

I Sverige arbetar all offentlig verksamhet under lagarna. Vi sätter oss inte över lagen, utan vi arbetar under den. Det innebär att man har att följa den ansvarsfördelning som riksdagen har beslutat om, det vill säga vilka uppgifter kommuner och regioner har. Det handlar också om hälso- och sjukvårdslagen, arbetsmiljölagen och alla andra lagar. Allt måste man följa samtidigt.

Jag är fullständigt medveten om att kommun- och regionpolitiker ibland tycker att det är för mycket: Det är för stora krav, och de tycker inte att de klarar det. Men såväl kommuner som regioner har enligt riksdagens beslut fått en egen beskattningsbas. Kommuner tar ut kommunalskatt, och regioner tar ut den regionala skatten. De är av lite olika storlek. Regionen tar ut ungefär hälften så mycket, men de har också en annorlunda verksamhet som i allmänhet är mindre än kommunernas verksamhet. Men det är där deras bas finns.

Staten tar inte ut skatt av invånarna för att betala sjukvård, för riksdagen har beslutat att det är regionerna och delvis kommunerna som ansvarar för sjukvård. Därför har de sin egen beskattningsrätt, och det innebär också att de har fullt ansvar för den sjukvård de ger.

Samtidigt är det precis som ledamoten säger: Om man ser brister behöver man komplettera från statens sida. Det jag vänder mig emot med

mitt resonemang är att ledamoten sa att sjukvårdsministern eller regeringen ska fördela statens resurser till sjukvården. Det gör vi inte. Det gör man i Danmark, där staten beslutar helt över finansieringen och regionerna är utförare av sjukvården. Den modellen tycker jag att man ska fundera vidare på, och det har man möjlighet att göra i Vård- och ansvarskommittén.

Men så har vi det alltså inte i Sverige, utan det fulla ansvaret ligger på regionerna. Vi har ingen statlig vård förutom en liten rännil, där vi har ansvar för vissa patienter inom Kriminalvården med sjukvård och så vidare. Men det är en extremt liten del.

Ansvaret ligger hos regionerna. Regeringen har valt att ändå ge stöd på många olika sätt. Det har många regeringar gjort, så det är ingen nyhet. Men det regeringen har fokuserat på är att ge stöd till ökad vårdkapacitet. Vi väljer styrmedel, och vi har härmed lämnat fasen med överenskommelser som inte kan styras eller följas upp. Det är nu tydligt i förordningen vad pengarna går till. Vi har meddelat att det går 5,9 miljarder till denna del. De går till att öka vårdkapaciteten, till att korta köer, till att öka tillgängligheten och till att förbättra kompetensförsörjning och arbetsmiljö.

Den tredje delen är vägen dit. Man kommer inte att lyckas med att öka vårdkapaciteten och få fler medarbetare som kan utföra jobbet om man inte förbättrar kompetensförsörjning och arbetsmiljö.

Nästan hela landet har behov av att vidta åtgärder, och det är därför vi riktar pengarna till detta. Det är en tydlig förordning. Det här ska uppnås, annars får regionerna betala tillbaka pengarna vid årets slut. Det är en tydligare och skarpare styrning från regeringens sida till regionerna att lyckas med att uppnå detta.

Jag blir lite bekymrad över att ledamoten raljerar över att regeringen tillsätter en utredning. Återigen: Vi har den ordningen i svensk förvaltning. Vi fattar inte beslut för att jag läser någonting i tidningen på morgonen, utan vi har en gedigen utredning som talar om hur vi ska göra. Konsekvenser, för och emot, redovisas, och sedan fattar regeringen beslut efter remiss.

Så här gör vi också med vårdgarantin. Det har varit nödvändigt att se över vårdgarantin. Jag beklagar att vi inte har gjort det tidigare. Men jag tror inte att någon av oss har föreslagit det tidigare, utan det är nu vi har bestämt oss för det. Vårdgarantin har inte genomförts i sin helhet någon gång sedan den infördes. Vi har ett gemensamt problem när vi har utlovat en lag och beslutat om den i riksdagen och den inte har genomförts.

Nu säger vi: Gör om den! Och framför allt, byt perspektiv och gå ifrån fasta tidsgränser! Är 90 dagar behovsstyrt? För mig är det inte det. Det måste vara behovsstyrt på ett annat sätt och avgöras i möten mellan vårdpersonal och patient: När behöver du din operation?

Jag ser verkligen fram emot utredningens förslag, och förhoppningsvis hittar utredningen en modell som kan fungera. Det kommer att vara svårt, men det är därför viktigt att vi nu gör vad vi kan för att korta köer så att vi inte går in i den nya vårdgarantin med sämre förutsättningar.

Anf. 61 YASMINE BLADELIUS (S):

Herr talman! Det är uppenbart att vi har en sjukvård i kris i Sverige. Vårdpersonalen går på knäna. Med den politik som regeringen har fört hittills i sina budgetar ser vi nu hur sjukhus tvingas varsla och avskeda per-

sonal på sjukhus som redan lider av stor personalbrist för att hantera sina ekonomiska problem.

Herr talman! Det är inte ministern eller jag som dagligdags lider av det här, såvida vi inte söker vård. Dagligdags är det de patienter som behöver vård som lider av detta. Det är vårdpersonalen ute på golven som betalar priset när vårdgarantin inte kan hållas och när lagstiftningens krav sätts åt sidan.

Även om situationen i Helsingborg tyvärr inte är helt unik när det gäller att leva upp till den vårdgaranti som vi har beslutat om i riksdagen och som är lag – även om vi nu ser över den är vårdgarantin den lag som i dag gäller – sticker Region Skåne ut. Till och med den egna patientnämnden har uppmärksammat Ivo på att lagen så medvetet inte följs.

Det är såklart anmärkningsvärt att en del av det högerstyrda Region Skåne anmäler en annan del av samma region. Det säger ändå en del, herr talman, om hur långt nedskärningspolitiken har gått. Det visar rätt tydligt hur en lågskattepolitik får konsekvenser för patienternas behov av vård och vårdpersonalens rätt till en bra arbetsmiljö.

Herr talman! Jag menar att regeringen ändå har ett ansvar att agera. Jag säger det igen: Vårdgarantin är inte en rekommendation. Det är en lag. När sjukhus runt om i hela landet inte klarar av att möta dessa krav på grund av besparingar och underfinansieringar måste staten kliva in och säkerställa att vården i Sverige fungerar. Det handlar om att skydda både patienternas rättigheter och vårdpersonalens arbetsmiljö.

I Helsingborg har sjukhusstyrelsens ordförande Anders Lundström, Kristdemokraterna, själv sagt att nedskärningarna är ett sätt att hantera en tuff ekonomisk situation. Då måste ändå frågan ställas, herr talman: Hur kan regeringen försvara en politik som leder till att sjukhus spar in på vård samtidigt som vårdpersonalen pressas till bristningsgränsen?

Vi socialdemokrater menar att lösningen inte är att spara oss ur krisen. Lösningen är helt enkelt att investera oss ur krisen. Vi behöver fler utbildningsplatser för personal, vi behöver bättre arbetsvillkor för vårdpersonalen och vi behöver långsiktigt hållbara resurser för sjukvården. Dessutom måste regeringen säkerställa att regionerna har de ekonomiska förutsättningarna nu, i den akuta krisen, för att kunna följa vårdgarantin och leva upp till hälso- och sjukvårdslagen.

Min fråga till ministern är därför: Vilka konkreta åtgärder avser regeringen att vidta för att säkerställa att alla regioner kan följa den nuvarande lagstiftningen?

(forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.56 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 18.00.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 18.00.

Anf. 62 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Fru talman! Strax före pausen när riksdagspartierna övergick till gruppmöten ställde ledamoten frågan till mig vad regeringen och ministern gör för att se till att patienter får vård i tid. Interpellationen handlar om det: Hur gör man för att patienter faktiskt ska få den vård de enligt lag har rätt till?

Ett sätt är förstås att vi använder vår tillsynsmyndighet Ivo, som följer upp hur det går. Men när det inte har fungerat eller varit tillräckligt behöver man som ansvarig region – det är de som har ansvaret – fundera på vad man gör och vad man kan ändra.

Regeringen bedömer dock att vi också behöver bidra med mer pengar. Förra onsdagen gav vi besked om 3,7 miljarder för att stärka primärvård och god nära vård. Pengarna gick till både kommuner och regioner. Särskilt stöd har gått till Norra sjukvårdsregionen, de fyra norrländska regionerna, som arbetar på ett särskilt sätt med landsbygd och glesbygd. Också en mindre summa, men väldigt viktig, gör att vi nu får ett nationellt årligt stöd till Glesbygdsmedicinskt centrum i Storuman, som också kan vara en kunskapskälla för alla som arbetar med att utveckla vården och göra den mer nära, mer samordnad och mer personcentrerad för patienterna.

I går gav vi besked om 2 miljarder i sektorsstöd till regionerna. De pengarna får man helt utan motkrav. Det är en följd av den inflation som har varit men som förstås har övergångseffekter. Därför är det viktigt att ge stöd till regionerna.

Vi gav också besked om att vi ger 5,9 miljarder till regionerna för att de ska kunna öka vårdkapaciteten genom att korta köer och förbättra kompetensförsörjning och arbetsmiljö. Det är enda sättet att lyckas med ökad vårdkapacitet. Vi ger också en halv miljard för att korta köer på ett speciellt sätt. Vi vill pröva en ny metod som vi inte har använt tidigare, där vi bygger in ett lärande för att se om vi kan hitta bättre metoder att korta köer utöver det uppdrag som regionerna enligt lag har att ge vård i tid.

Det är alltså väldigt mycket pengar. Det är helt nödvändigt att regeringen stöder regionerna för att de ska lyckas med det de gör.

Låt mig avslutningsvis få återknyta till det faktum att vi ger pengar också till kommunerna. Regionerna har ju den största delen av hälso- och sjukvården, men kommunerna står för en del. Då känns det bra, fru talman, att få övergå till att lyfta fram det faktum att Yasmine Bladelius efter en oerhört lång tid i Sveriges riksdag med ett stort uppdrag inom socialpolitik och hälso- och sjukvårdsfrågor nu kommer att övergå till kommunernas arbete och på heltid jobba med dessa frågor enbart i ett Helsingborgsperspektiv.

Jag har mött ledamoten under fyra år, förra mandatperioden i socialutskottet. Vi satt för olika partier, förstås, men det jag mötte var en mycket engagerad person som har precis det där drivet. Det är partipolitisk ideologi som driver dig som ledamot, och som riksdagsledamot ska man vara driven av det. Vi är inte vilka som helst. Vi väljs av väljarna på ett partis lista, med möjlighet till personmarkering.

Yasmine Bladelius är ideologiskt tydlig. Hon vet vilket parti hon står för och är också driven i de här frågorna. Inledningsvis såg jag väldigt

mycket av ledamoten inom ANDTS-området, men hon har också breddat sig, inte minst den här mandatperioden, till många fler områden.

Jag vill önska ledamoten allt gott, men jag vill också säga: Behåll allt det där engagemanget för helheten i sjukvården! Hälso- och sjukvård bedrivs också av kommunerna, och vi kommer att återkomma när det gäller att förtydliga de delarna. Det kan väl inte bli bättre än att ha lång erfarenhet från riksdagen och nu få arbeta på heltid med kommunala frågor.

Låt mig, fru talman, få avsluta med att rikta ett tack till ledamoten Yasmine Bladelius och önska ledamoten allt gott i de kommande uppdragen.

Anf. 63 YASMINE BLADELIUS (S):

Fru talman! Jag är lite rörd, men jag ska ändå försöka fylla mina två minuter talartid.

Jag lyfter Helsingborgs lasarett och det faktum att sjukhusstyrelsen i Helsingborg medvetet bryter mot vårdgarantin genom att strunta i att skicka patienter vidare till ledig vård, helt enkelt för att spara pengar. Det gör jag därför att jag i grunden tycker att det är fel. Jag tycker inte att man ska arbeta på det viset. Det underminerar förtroendet för vården.

Men jag gör det också, fru talman, därför att Helsingborg är min hemkommun. Precis som sjukvårdsministern säger är detta troligen min sista debatt mot henne i den här kammaren eftersom jag om ungefär en månad planerar att komma hem och bli kommunalråd i Helsingborg.

Jag vill därför, fru talman, passa på att innerligt tacka sjukvårdsministern för det gedigna arbete du gjorde under förra mandatperioden i socialutskottet, inte bara för att du på ett respektfullt och otroligt bra sätt ledde våra utskottsmöten utan också för de fina samtalen och de väldigt många och ibland tuffa debatterna, som alltid var otroligt respektfulla från sjukvårdsministerns sida.

Jag uppskattar verkligen vår tid tillsammans. Jag uppskattar ditt engagemang, inte minst i sjukvårdsfrågorna. Jag hoppas att vi framöver kan ha en dialog om hur vi ska stärka hälso- och sjukvården också ur ett kommunalt perspektiv.

Fru talman! Jag till tacka sjukvårdsministern i denna sista debatt. Det har varit fruktansvärt härligt, och jag ser fram emot kommande tid.

(TREDJE VICE TALMANNEN: Med tanke på hur debatten nu utvecklade sig är talmannen överseende när det gäller duandet i kammaren.)

Anf. 64 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Fru talman! Jag tackar för talmannens överseende. Jag inser att jag gjorde ett misstag i mitt förra inlägg. Misstaget var dock inte att tacka ledamoten Yasmine Bladelius.

Det är utmärkt med det goda renommé Helsingborg har för Bostad först, en socialpolitisk insats som vi gemensamt har försökt sprida i hela Sverige. Den påverkar många människor, inte minst när vi nu tar nästa steg med Samsjuklighetsutredningen och ser att det lyckas. Jag förutsätter att ledamoten kommer att driva på, både i den frågan och i många andra frågor som jag vet att ledamoten brinner för. Just kombinationen med hälso- och sjukvård ser jag fram emot.

Varmt tack, ledamoten, för vårt gemensamma arbete och trevliga samtal! Det har varit tuffa debatter, men det ska det vara. Jag önskar ledamoten allt gott i det nya.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2024/25:63
28 januari

Svar på
interpellationer

§ 13 Svar på interpellation 2024/25:316 om unga kvinnors ekonomiska utsatthet

Anf. 65 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Fru talman! Anna Wallentheim har frågat mig vad jag och regeringen gör för att förebygga att unga kvinnor hamnar i en så utsatt ekonomisk och social situation att de tvingas sälja sex.

Jag vill börja med att tacka för ledamotens engagemang och möjligheten att få diskutera en viktig fråga.

Personer som exploateras sexuellt är en mycket utsatt grupp. För mig och denna regering är det av största vikt att förebygga utsatthet för sexuell exploatering, prostitution och människohandel samt att utsatta får det skydd, det stöd och den hjälp de behöver från alla samhällets instanser.

Sverige har sedan 1999 en lagstiftning som förbjuder köp, men inte försäljning, av sexuella tjänster. Lagstiftningen är, och fortsätter att vara, ett viktigt verktyg för att förebygga och bekämpa efterfrågan på köp av sexuella tjänster och människohandel för sexuella ändamål.

För att stärka skyddet mot och minska risken för att utsättas för sexuell exploatering och människohandel för sexuella ändamål gör regeringen flera satsningar. Unga som utsätts för sexuell exploatering och övergrepp är prioriterade i detta arbete. Bland annat kan följande åtgärder nämnas.

Den 21 november 2023 överlämnades ett betänkande om ett starkare straffrättsligt skydd mot bland annat sexuella kränkningar. I betänkandet föreslås bland annat att det straffbara området för köp av sexuell tjänst och koppleri ska utvidgas till att omfatta sexuella handlingar som utförs på distans, det vill säga utan fysisk kontakt exempelvis via internet. Arbetet pågår för närvarande med en lagrådsremiss.

Brottsoffermyndigheten har fått i uppdrag att göra en förstudie om hur en verksamhet som hjälper vuxna att ta bort kränkande material från plattformar på internet kan organiseras och utvecklas. Fokus för uppdraget är sexuellt material som spridits i pornografiska eller andra syften.

Brottsoffermyndigheten får även fortsätta uppdraget i myndighetens regleringsbrev för 2024 om att sprida information om näthat och om internet som brottsplats. Uppdraget ska bidra till att förebygga våld i ungas nära relationer och minska utsattheten för sexuell exploatering i digitala miljöer.

Jämställdhetsmyndigheten har ett pågående uppdrag om att kartlägga kunskapsläget om de digitala dimensionerna av mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har fått i uppdrag att utveckla och sprida informationsinsatser och kunskapsstöd i syfte att förebygga att unga utnyttjas för sexuella eller pornografiska ändamål och

utsätts för sexuellt våld, övergrepp eller kränkningar såväl digitalt som fysiskt.

Folkhälsomyndigheten och Skolverket har fått i uppdrag att uppdatera stödmaterial för undervisning inom områdena sexualitet, samtycke och relationer. Uppdraget handlar bland annat om att stärka alla elevers tillgång till information om sexuella och reproduktiva rättigheter. Uppdraget handlar också om att öka elevernas kunskap om sexuell riskutsatthet på nätet, exempelvis digitalt våld, sexuell exploatering av barn och sexuellt utnyttjande i form av film eller bilder som sprids i pornografiska eller andra syften.

Regeringen stärker stödet till dem som är utsatta för prostitution med 10 miljoner kronor i budgetpropositionen för 2025 och avser att återkomma med hur dessa medel ska användas.

Anf. 66 ANNA WALLENTHEIM (S):

Fru talman! Den 9 januari i år fick jag nyhetsnotiser i mobiltelefonen från Sveriges Radio som fick mig att stanna upp. Det var notiser som berättade om hur polis och socialtjänst runt om i hela vårt land rapporterar om hur allt fler unga kvinnor och tjejer säljer sex för att kunna betala av sina skulder och betala sina räkningar. Det är rapporter om hur kvinnor både annonserar och säljer bilder och filmer på sig själva på nätet. En del unga kvinnor går så långt att de väljer att stämma träff med männen och erbjuder dem sexuella tjänster för att kunna betala hyra, handla mat eller betala en telefonräkning.

Jag vill börja med att tacka ministern för svaret. Det innehåller många tydliga åtgärder som kan göra stor skillnad. Men jag anser också att svaret fokuserar kanske lite mer på symtomen av problemet snarare än orsaken. Ministern nämner flera viktiga åtgärder för att motverka sexuell exploatering, och det är bra och nödvändiga åtgärder. Men det jag saknar är en tydlig plan för att förebygga hur dessa unga kvinnor ens hamnar i dessa situationer från början.

Vad är det som gör att skuldsättningen bland unga ökar? Varför kan vi se att kvinnor, framför allt unga kvinnor, inte har ekonomisk trygghet nog att ens kunna betala sina räkningar eller hyra? Det här är roten till de problem vi pratar om.

Vi vet att antalet skuldsatta unga kvinnor har ökat med 106 procent det senaste decenniet. Vi vet också att kvinnor generellt tjänar betydligt mindre än vad män gör, och det är ett gap som på grund av det ekonomiska läget snarare ser ut att öka än att minska. Utöver detta vet vi också att vart tolfte barn i Sverige växer upp i en familj där föräldrarna har skulder hos Kronofogden. Det här leder till att barn och unga tvingas hitta egna lösningar för att få in pengar.

Tyvärr visar rapporterna från polis och socialtjänst att allt fler unga tjejer väljer att sälja bilder på sig själva via sociala plattformar såsom Snapchat för att snabbt få in pengar. Det börjar ofta som något ganska harmlöst, enligt flickorna själva. Det finns intervjuer med dessa unga tjejer, och de förklarar att de ibland börjar med att tjäna några hundralappar på att sälja bilder på sina fötter. Snabbt utvecklas detta till att männen ber dem om lite mer – lite mer och lite grövre. Det som ofta börjar som något harmlöst leder till att gränserna snart flyttas och blir något betydligt grövre som också kan leda till att sexuella möten bokas.

Att kvinnor i Sverige tvingas sälja sina egna kroppar är ett tydligt tecken på att samhället sviker, men det är också det yttersta tecknet på mäns våld mot kvinnor.

Vad gör regeringen för att förhindra att unga kvinnor och barn ens hamnar i den situationen? Regeringen har ju lagt fram förslag som rör digital exploatering. Det är en otroligt viktig utveckling, men jag ser inte någon konkret plan för att stoppa den växande skuldsättningen och för att hjälpa unga kvinnor att bygga en ekonomisk trygghet från början. För jämställdhetsministern borde detta vara minst lika viktigt att ta itu med som hur vi stoppar denna typ av sexuell exploatering.

Anf. 67 SARA GILLE (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka interpellanten för att hon har lyft upp en viktig och allvarlig fråga.

Unga kvinnors ekonomiska utsatthet är en samhällskris som kräver omedelbara och resoluta åtgärder. Att det ens förekommer att unga kvinnor tvingas sälja sex för att kunna betala hyran eller sina räkningar är inget annat än ett djupt misslyckande för det svenska samhället.

Dessa kvinnor är offer för ett system som har svikit dem och låtit dem hamna i desperation och utsatthet. De är offer för ekonomiska strukturer som gör det möjligt för oseriösa kreditgivare att dra nytta av deras nöd, och de är offer för en politik som inte förmått skydda dem från att utnyttjas.

Vi talar om unga kvinnor som tvingas ta beslut som ingen människa borde stå inför. Detta är inte bara en ekonomisk fråga, utan det är också en fråga om moral och anständighet, och den rör många politikområden. Det handlar om ekonomi, socialt skyddsnät och rättsstatens roll i att förhindra exploatering. Sverigedemokraterna ser med oro på hur i synnerhet unga kvinnor fastnar i ekonomiska svårigheter som i värsta fall leder till utnyttjande och förnedring.

Var finns det svenska samhällets trygghet när detta kan ske? Låt oss tala klarspråk. Skuldsättningen bland unga har skenat, och konsumtionslån är en stor del av problemet. Enligt Kronofogdemyndigheten har den totala skuldsumman bland unga ökat med 50 procent under de senaste tio åren, och unga kvinnors skulder har ökat med hela 106 procent under samma period. Detta är en skenande utveckling som tidigare regeringar inte har tagit på allvar. I stället har man tillåtit oseriösa kreditgivare att profitera på ungdomars okunskap och desperation utan någon meningsfull reglering.

Fru talman! Varför tilläts detta fortgå? Det är en fråga jag tycker Socialdemokraterna borde besvara. Det här är oacceptabelt, men det går att ändra. Nu är det regeringen som tillsammans med Sverigedemokraterna tar ansvar och städar upp efter år av politisk passivitet. Genom att vidta rätt åtgärder kan vi vända utvecklingen och ge dessa kvinnor en tryggare framtid. Vi föreslår skärpningar mot kreditgivare, och vi vill skapa ett effektivt konsumentskydd som förhindrar att unga människor dras in i en skuldfälla.

Vi vill också att privatekonomisk utbildning ska bli en självklar del av skolan, så att unga tidigt får kunskapen att undvika ekonomiska fallgropar. Dessa åtgärder kommer inte bara att stärka ungas ekonomiska trygghet utan också att bidra till att förebygga den exploatering som många unga kvinnor tvingas utstå.

Prot. 2024/25:63
28 januari

Svar på
interpellationer

Fru talman! Jag ser en annan framtid. Med våra förslag kommer unga kvinnor inte längre att känna sig utlämnade och desperata. Genom att skärpa reglerna för kreditgivare, ge mer ekonomisk utbildning och göra kraftfulla insatser mot sexköp och människohandel kan vi bygga ett samhälle där ingen någonsin behöver välja att sälja sin kropp för att överleva. Med rätt politiska beslut kan vi säkerställa att unga kvinnor känner trygghet och framtidstro i stället för att hamna i utsatthet och exploatering.

Jag skulle vilja fråga statsrådet följande. Vilka konkreta steg avser regeringen att ta för att skydda unga kvinnor och bryta denna destruktiva utveckling?

Anf. 68 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Fru talman! Den fråga som vi behandlar i dag behöver vi angripa från två håll. Självklart behöver vi minska den ekonomiska utsattheten för kvinnor, det som gör att unga kvinnor och flickor känner att de ska gå den här vägen och sälja sin egen kropp eller bilder på sin egen kropp. Jag menar att vi måste djupanalysera vad det är som leder till den ekonomiska utsattheten.

En orsak, som bland annat experter från Kronofogdemyndigheten pekar på, är den ökade näthandeln. Var kommer då den ifrån? Det måste vi också fråga oss. Jag menar att barns och ungas skärmanvändning är en viktig faktor som vi måste prata om och lyfta upp mer. Det är en fråga som regeringen tar i från flera håll.

Inte minst när det gäller vår skolpolitik har vi en väldigt offensiv linje i skärmfrågan. Där pekar vi på att barns användande av skärm är problematiskt från flera håll. Vi har också, genom Folkhälsomyndigheten, tagit fram nya riktlinjer för barns och ungas skärmanvändande som konkreta åtgärder för att försöka komma åt detta.

Unga personer, i det här fallet ofta unga flickor, sitter helt enkelt i timmar varje dag på sociala medier och matas med skönhetsideal som är väldigt svåra att leva upp till. De följer influerare som gör betalda samarbeten, ofta med olika former av skönhetsmärken. Det blir en väldigt stor press på att nätshoppa och på att försöka nå upp till de här skönhetsidealen genom väldigt stor konsumtion. Jag tror att en av nycklarna till att minska den ekonomiska utsattheten är just att bli mer offensiv i skärmfrågan och att lyfta upp de här problemen.

Sedan behöver vi såklart också se till att ingen, oavsett vilken ekonomisk situation man befinner sig i, ska välja alternativet att sälja sin egen kropp eller sexuella tjänster på andra sätt. Jag nämnde i mitt inledande anförande en hel del åtgärder som regeringen vidtar.

Jag vill i det här sammanhanget också nämna en rapport som Ecpat kom med för ett antal månader sedan och som belyser en intressant aspekt av detta. Rapporten heter *”Man ser det som ett hack. Något lätt som ingen behöver få veta”*. Ecpat lyfter upp normaliseringen av sugardejting och just att sälja sexuella tjänster. Vi har fått en normförskjutning i den unga generationen. Detta har blivit mer och mer normaliserat och ses som ett enkelt sätt att tjäna pengar. Gränserna förflyttas också hela tiden för just försäljning av sexuella tjänster.

Det här visar verkligen på behovet av att jobba med den här frågan och på att jobba med den i barns unga åldrar, precis som den här regeringen gör. Vi ger bland annat uppdrag till Folkhälsomyndigheten och Skolverket

tillsammans, för de här frågorna måste komma upp i skolan. Vi måste se till att bilden som våra barn och unga matas med inte står oemotsagd, utan vi måste verkligen visa våra ungdomar problemen med den här utvecklingen.

Anf. 69 ANNA WALLENTHEIM (S):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Ministern nämner några saker som är otroligt viktiga i debatten om kvinnors skuldsättning och varför den ökar. Vi vet att mycket av detta kan kopplas till just den ökade konsumtionen och till näthandeln. I intervjuer med unga tjejer i dag förklarar de själva att det finns en förväntad livsstil som man måste leva upp till och som gör att man handlar saker som man vet att man egentligen inte har råd med. Självklart är även det något som vi måste attackera.

Ministern lyfter som sagt upp flera åtgärder som regeringen arbetar med. Jag vill än en gång poängtera att mycket av detta är bra och viktigt för att komma till rätta med de här frågorna. Men jag kan såklart också undra om det räcker.

I bland annat ministerns första svar fick vi ta del av att 10 miljoner kronor avsätts till stöd för personer i prostitution. Det är såklart viktigt för att komma till rätta med att kvinnor är i den typen av prostitution.

Men samtidigt försöker vi driva på när det gäller att kvinnor i prostitution riskerar att bli dubbelbesträffade, eftersom de också ska betala skatt. Jag har bland annat haft en interpellationsdebatt med finansministern om det tidigare. Vi vill gärna att man går fram med att ta bort kravet på att de ska betala skatt.

Det är naturligtvis bra att de här 10 miljonerna finns till personer som befinner sig i prostitution. Men samtidigt är det en väldigt liten summa i relation till de enorma skattesänkningar som regeringen gör för till exempel höginkomsttagare. Tydligt finns resurserna, men man väljer att inte prioritera de kanske mest utsatta människorna i vårt land, unga kvinnor med ekonomiska problem och kvinnor i prostitution, på samma sätt som man sänker skatten.

Vidare ser vi att regeringen och Sverigedemokraterna har tagit bort till exempel gratis tandvård för unga, vilket ökar kostnaderna för dem som redan har det svårt. Det är knappast något som lär underlätta för de unga tjejer som redan brottas med en ganska tuff ekonomi.

Tidöpartierna säger också nej till vårt förslag om att höja barnbidraget, och man tar bort stödet till utsatta barnfamiljer. Och man sänker som sagt bostadsbidraget, vilket drabbar ensamstående kvinnor.

Samtidigt saknas också en strategi för att få unga i arbete. Många av kvinnorna som nu väljer att sälja bilder, videor och sig själva är tyvärr många gånger unga. I Sverige är tyvärr var fjärde ung arbetslös just nu. De här unga kvinnorna tvingas då in i en ekonomisk desperation.

Regeringen har i sina jämställdhetspolitiska mål ett mål om ekonomisk självständighet för kvinnor. Men vi ser samtidigt att regeringens politik gör det dyrare att vara ung i Sverige i dag. Man prioriterar att sänka skatten för de allra rikaste i stället för att prioritera de här unga flickorna. Det gör mig lite konfunderad.

Prot. 2024/25:63
28 januari

Svar på
interpellationer

Man sänker också skatten för den rikaste delen av vår befolkning. Det är personer som aldrig någonsin har ställts inför att behöva sälja sin kropp för att kunna betala hyra eller mat.

Jag vill fråga ministern: Utifrån de pågående utredningarna och uppdragen som man har lagt, hur har man tänkt mäta på vilket sätt det ger resultat i framtiden? Finns det planer på utvärderingar och så vidare av de åtgärder som har presenterats, så att vi vet att det på riktigt förebygger och gör skillnad när det gäller till exempel sexuell exploatering?

Anf. 70 SARA GILLE (SD):

Fru talman! Det är med stor oro vi ser att unga kvinnor exploateras på grund av ekonomisk desperation. Dessa kvinnor är offer för ett samhälle som har låtit dem falla mellan stolarna. Ingen kvinna ska någonsin behöva stå inför valet att sälja sin kropp för att överleva.

Socialdemokraterna, som har haft möjlighet att agera under en stor del av de senaste tio åren, bör fråga sig varför situationen har fått eskalera. Varför har oseriösa kreditgivare kunnat profitera på ungas utsatthet? Det är en utveckling som inte kan ses som något annat än ett resultat av tidigare regeringars passivitet. Det är ett direkt resultat av en politisk passivitet.

Sverigedemokraterna står för ett annat alternativ. Vi föreslår skärpningar mot oseriösa kreditgivare, ökade resurser till polisen för att bekämpa prostitution och människohandel samt en kraftfull satsning på utbildning i privatekonomi. Vi ser en framtid där unga kvinnor inte behöver bli offer. Genom att förhindra exploatering och ge dem de verktyg de behöver för att stå på egna ben kan vi bygga ett starkare samhälle. Detta är åtgärder som gör skillnad på riktigt.

Sverigedemokraterna tillsammans med regeringen står på de utsattas sida. Sverige är ett land där ingen ska behöva sälja sin kropp för att överleva.

Anf. 71 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Fru talman! Jag vill i den här debatten passa på att lyfta fram en annan del av den ekonomiska ojämställdheten. Den ekonomiska ojämställdhet som finns mellan män och kvinnor och pojkar och flickor börjar nämligen inte i yrkeslivet, utan den börjar långt tidigare.

Fru talman! Det är till och med så att vi ser skillnader när vi tittar på föräldrars sparande till barn. Enligt en undersökning från SCB sparar föräldrar i genomsnitt 650 kronor per månad till en dotter och 730 kronor per månad till en son. Finansinspektionen har meddelat att det vid 16 års ålder bara är vart fjärde barnsparkonto som tillhör en flicka.

Fru talman! Detta tycker jag är alldeles oerhört. Det är knappt så att man tror på det. Men det är alltså uppgifter från SCB och Finansinspektionen.

Det här visar på att om vi börjar ta tag i den ekonomiska ojämställdheten när män och kvinnor är i yrkesför ålder börjar vi för sent. Vi behöver lyfta detta, sätta lampan på det och hitta orsakerna till att ojämställdheten börjar redan i blöjåldern.

Fru talman! Jag vill även säga någonting om skillnaderna mellan den här regeringens skattepolitik och oppositionens skattepolitik. Då kan jag i marginalen också säga att det är väldigt oklart var den samlade oppositionens skattepolitik ligger.

När det gäller välfärd och skattepengar tycker den här regeringen inte att vi i första hand ska jaga efter de pengar som människor hederligt har tjänat in samtidigt som vi har ett enormt svinn av skattemedel åt helt fel håll, bland annat rakt ned i kriminella aktörers fickor.

Fru talman! Jag tycker att det är en ren skam att Socialdemokraterna pratar om att ta skattepengar av personer som jobbar samtidigt som vi har hur mycket pengar som helst som bara läcker rakt ned i kriminella fickor. Vi har ett välfärdsbedrägeri som omfattar precis hur många miljoner kronor som helst. Den här regeringen har ett omfattande arbete på gång för att sätta stopp för det här skatteslöseriet. Skattebetalarna förtjänar större respekt för sina skattepengar. Skattebetalarna förtjänar att regeringen ser till att de skattepengar som vi har hamnar rätt innan vi begär att skattebetalarna ska betala ännu mer.

Det finns väldigt mycket pengar att spara in på att styra upp kontroller och se till att pengarna hamnar rätt. Här finns en avgörande skillnad mellan den här regeringens skattepolitik och oppositionens skattepolitik.

Anf. 72 ANNA WALLENTHEIM (S):

Fru talman! Om man vill snälltolka ministern kan man nästan hoppas att hon också var inne på det totala marknadsmisslyckande vi ser, där kriminella aktörer tar sig in på välfärdsområden genom att driva vårdcentraler, HVB-hem och så vidare. Där skulle vi verkligen kunna stoppa skattepengar från att flöda ut till kriminella.

Ledamoten från Sverigedemokraterna, Sara Gille, lyfter fram att man gör prioriteringar som vi annars inte hade gjort. Men faktum är att de flesta propositioner som den här regeringen lagt fram har byggt på utredningar som den förra regeringen tillsatte. I mycket av det här står vi på samma sida; jag tycker inte att man ska vilseleda åhörarna.

Fru talman! Jag är socialdemokrat. För mig handlar politik om att ge människor en trygg grund att stå på – ekonomiskt, socialt, arbetsmässigt och så vidare. Det är så vi kan förebygga att unga kvinnor hamnar i ekonomisk utsatthet och i förlängningen i sexuell exploatering. I stället för skattesänkningar för de redan välbärgade anser jag att vi behöver satsa på att fler unga ska hamna i arbete. Vi behöver satsa på fler utbildningsmöjligheter. Vi måste rikta stöd till unga för att hantera skulder, för att förebygga en osund konsumtion och för att ge alla unga, inte bara tjejer utan också såklart killar, kunskap om privatekonomi redan i skolan.

Till sist behöver vi en politik som sätter jämlikhet och jämställdhet främst. När unga kvinnor tvingas sälja bilder och videor på sig själva för att klara av vardagen är det ett tecken på att vårt samhälle har misslyckats. Det är dags att vi tar ansvar för detta och visar att det går att vända den utvecklingen. Som socialdemokrat och feminist hoppas jag att vi framöver kan se en politik som faktiskt lever upp till sina löften – en politik som ger unga kvinnor trygghet, stöd och möjlighet att bygga en framtid där de aldrig behöver känna att deras enda alternativ är att sälja sin kropp för att få ihop livet eller vardagen.

Anf. 73 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Fru talman! Även om vi har olika syn på skattepolitiken, vilket man skulle kunna ha en egen debatt om, uppskattar jag den samsyn som finns här i kammaren om problembilden. Vi är tre partier som är med och disku-

terar här i dag, och vi ser alla den här problembilden. Vi ser den ekonomiska utsattheten, och vi ser att det är helt oacceptabelt att så många unga kvinnor ser det som en utväg att sälja sexuella tjänster för att få ihop sin ekonomi.

Från regeringens sida kommer vi att fortsätta jobba både med den ekonomiska utsattheten och med konkreta åtgärder för att förebygga och bekämpa prostitution och människohandel. Jag uppskattar den diskussion som vi har haft i dag i kammaren och tror att vi alla kommer att fortsätta arbetet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellation 2024/25:326 om gigekonomin och exploatering av utländska arbetare

Anf. 74 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Fru talman! Ciczie Weidby har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta med anledning av en granskande reportageserie om en applikation som erbjuder uppdrag på transportområdet. Hon har vidare frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att reglera den så kallade gigekonomin och förbättra plattformsarbetarnas villkor samt vilka åtgärder jag avser att vidta för att motverka förekomsten av exploatering av arbetare från andra länder som äger rum på allt större delar av den svenska arbetsmarknaden.

Jag vill tacka Ciczie Weidby för angelägna frågor och för ett engagemang som jag delar. Regeringen har vidtagit flera viktiga åtgärder på det här området.

Inledningsvis vill jag vara tydlig med att det finns en omfattande reglering på transportområdet för att säkerställa rättvis konkurrens, hög trafiksäkerhet och goda arbetsförhållanden. Dessa regler gäller givetvis även gigbranschen.

När det gäller plattformsarbete och gigbranschen fattade regeringen den 21 november 2024 beslut om att en särskild utredare ska föreslå hur Europaparlamentets och rådets direktiv om förbättrade arbetsvillkor för plattformsarbete, det så kallade plattformsdirektivet, ska genomföras i svensk rätt (dir. 2024:116). Den tekniska utvecklingen har förändrat arbetslivet och skapat tillväxt och möjligheter till nya tjänster och arbeten genom digitala arbetsplattformar. Framväxten av plattformsarbete kan dock leda till nya affärsmodeller och anlitandeformer som riskerar att skapa en osäkerhet om vem som är arbetstagare. Plattformsdirektivet syftar bland annat till att förbättra arbetsvillkoren för personer som är anställda i plattformsbranschen. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 december 2025.

Delegationen mot arbetslivskriminalitet (dir. 2021:74 m.fl.) ska senast den 28 februari 2025 lämna sitt slutbetänkande till regeringen. Delegationen ska, enligt de tilläggsdirektiv (dir. 2024:26) som gavs den 22 februari 2024, särskilt analysera och lämna förslag som rör specifika arbetslivskriminella upplägg i bland annat näringsgrenen transport men också lämna förslag för att förbättra förutsättningarna för att bekämpa arbetslivskriminalitet.

Regeringen förlängde och förstärkte den 19 september 2024 uppdraget om varaktig myndighetssamverkan. Uppdraget gäller till och med 2026. I uppdraget skriver regeringen bland annat att myndigheternas arbete ska utvecklas för att slå hårdare mot den kriminella ekonomin, organiserad brottslighet i företagsmiljö, människohandel, människosmuggling och människoexploatering i arbete. Jag kan också nämna att myndigheterna inom samverkan mot arbetslivskriminalitet har identifierat vikten av förebyggande åtgärder och fler oanmälda kontroller i transportsektorn.

När det gäller myndigheternas arbete vill jag betona att människohandel och människoexploatering utgör brott enligt svensk lag. Regeringen har gjort stora insatser för att stärka rättsväsendet och arbetet mot den organiserade brottsligheten.

Jag vill också nämna att regeringen har tillsatt en utredning (dir. 2024:56) om en ny arbetsmiljöstrategi för perioden 2026–2030 som bland annat ska analysera brottslighet och arbetstagares utsatthet för hot och påtryckningar samt tilltagande digitalisering och utveckling av ny teknik. Uppdraget ska redovisas senast den 11 juni 2025.

Anf. 75 CICZIE WEIDBY (V):

Fru talman! Tack så jättemycket för det inledande anförandet, Paulina Brandberg!

Jag konstaterar att ministern i sitt svar ganska mycket hänvisar till den kommande utredningen som ska se hur EU-direktivet om förbättrade arbetsvillkor för det som vi kallar för plattformsarbete, plattformsdirektivet, ska genomföras i svensk rätt. Jag ska bara säga några snabba ord om det.

EU-direktivet handlar om att det är fler som jobbar på plattformarna och att de ska erkännas som arbetstagare. Det handlar också om att förtydliga att plattformarna har ett arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar.

Hela direktivet hade till att börja med inte kommit till över huvud taget om det inte vore för att väldigt många plattformsarbetare i olika länder organiserat sig och uppvaktat parlamentet med stöd från de europeiska vänsterpartierna.

Det återstår såklart att se vad utredningen kommer fram till. Regeringen har i sitt direktiv slagit fast att man inte ska utreda det svenska arbetstagarbegreppet. I svensk rätt har vi ingen lagstadgad definition av vem som är arbetstagare. Det regleras i hög grad av arbetsmarknadens parter. Det är i och för sig en bra ordning. Jag och Vänsterpartiet försvarar den modellen. Men frågan är bara hur den ska försvaras mot hela gigsektorns försök att hela tiden undgå och runda arbetsgivaransvar. Den debatten lär vi definitivt återkomma till.

Frågan är bara vad regeringen och Paulina Brandberg kan tänka sig att göra för att åtgärda de problem som vi har i dag. Detta är en bransch som växer mer och mer hela tiden.

Min interpellation tar avstamp i Hem & Hyras granskning av en av alla dessa plattformar som heter Tiptapp. Tiptapp marknadsförs som en app där vänliga grannar ska hjälpa till.

Jag städar mitt förråd och ska köra till källsorteringen. Jag tänker att jag kan ta med mig fler grejer. Jag annonserar och lägger ut på Tiptapp att jag är på väg till återvinningen. Då ser Paulina Brandberg det: Gud vad bra, Ciczie ska köra gamla grejer dit! Vad bra, då kanske hon kan ta med sig mina saker samtidigt.

Sagt och gjort. Det blir en affär via plattformen, och jag tar med mig Paulina Brandbergs grejer.

Det är bara det att när Hem & Hyra granskar detta visar det sig att de personer som tar uppdragen att köra avfall och alla möjliga saker och att flytta på saker inte är en massa vänliga grannar som hjälper till och gör detta. Det visar sig att det ganska återkommande är samma personer. Det är utomeuropeiska medborgare, väldigt många saknar yrkestrafiktillstånd, många har inte körkort och så vidare. Det är väldigt mycket krux.

Detta är bara en av alla de plattformar som lyckas få allting på helt fel köl. Vi vet inte vem det är som är arbetsgivare eller vem det är som säljer och till vem. I slutändan är det en väldig massa människor som hamnar i kläm och inte bara i kläm. De råkar illa ut.

Det jag undrar är om Paulina Brandberg på något sätt skulle kunna kommentera den växande branschen som hela tiden rundar alla anständiga och rimliga arbetsvillkor.

Anf. 76 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Fru talman! Till att börja med vill jag säga att jag delar den problembild som interpellanten lägger fram här. Det ska helt enkelt inte gå till på det sättet i Sverige som granskningen visar.

Vi har tillsatt utredningen om plattformsbranschen, och vi behöver såklart invänta den för att se hur vi tar vidare de frågor som är relaterade till gigekonomin. Men vi måste titta på frågan bredare än så.

Granskningen här visar, precis som interpellanten är inne på, att vi har personer som utför dessa tjänster som saknar yrkeslegitimation och saknar körkort. De finns ibland i Sverige under falsk identitet.

Detta bottnar i det stora problem vi har med ett utbrett skuggsamhälle i Sverige. Vi har alldeles för många människor som lever i Sverige under bedrägliga förhållanden. De tas inte sällan hit av andra personer som helt enkelt tjänar pengar på att utnyttja dem i olika delar av vårt arbetsliv.

Detta är en sektor. Vi har också andra branscher där detta är ett jättestort problem. Byggbranschen och bärplockarbranschen är andra exempel. Vi behöver titta på frågan i det bredare perspektivet.

Här behövs det myndighetssamverkan. Vi behöver ha en samverkan mellan exempelvis Migrationsverket, de brottsbekämpande myndigheterna och Försäkringskassan. Alla myndigheter som kan tänkas ha pusselbitar i detta behöver vara delaktiga.

Just därför är jag väldigt stolt och glad att regeringen har växlat upp arbetet med myndighetssamverkan. Vi har nu byggt ut center mot arbetslivskriminalitet i varje polisregion. Vi har också resurssatt detta rejält i vår budget så att vi kan ha ett effektivt arbete där.

Detta är ett problem från flera håll. Det är inte värdigt att människor i vårt land utför arbete under ofta slavliknande förhållanden. Det är inte värdigt vårt land.

Det är också ett problem att den här typen av arbete fullständigt stör konkurrensen. Det går inte att överleva för seriösa företag när de ska konkurrera med företag som har gjort som sin affärsidé att utnyttja människors utsatta situation för att tjäna pengar och då konkurrera med låga priser.

Från regeringens sida arbetar vi med den här frågan både utifrån arbetslivskriminalitetsperspektivet och utifrån de regelverk som vi har gällande just gigekonomin.

Jag ser fram emot att ta del av de redovisningar som inom närtid kommer att komma in till Regeringskansliet för att vi ska kunna hitta konkreta åtgärder och ta den här frågan framåt.

Prot. 2024/25:63
28 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 77 CICZIE WEIDBY (V):

Fru talman! Tack, Paulina Brandberg!

Jag menar aldrig, och kommer aldrig någonsin att mena, att Paulina Brandberg inte skulle tycka att det är fel att utnyttja människor i det som vi har valt att kalla för skuggsamhället. Men däremot menar jag att politiken är den som antingen skapar eller tar bort ett skuggsamhälle.

Att människor hamnar i skuggan och att de dras undan i skuggan beror på flera olika saker. Människor kommer givetvis till Sverige av en massa olika anledningar. Veldig ofta är det av precis samma anledning som Karl Oskar och Kristina, och en jättestor del av Sveriges befolkning, tog sitt pick och pack och flyttade till Amerika. De var fattiga, och det gick inte att försörja sig.

Vi har hela kontinenter där arbetslösheten är så enorm att det enda man kan göra är att åtminstone försöka flytta sig någon annanstans, även om man till och med i det landet tjänar väldigt lite pengar.

Det är klart att det är skevt över hela världen. Men att de kommer just till Sverige och gör detta är för att man möjliggör det. Det ska man komma ihåg.

Det har alltid funnits fusk och så vidare, och de som har utnyttjat arbetskraft. Men med plattformsekonomin är det ingen ordning och reda. Vi är på svensk arbetsmarknad lite vana vid att någon är anställd och att någon betalar ut lönen. Mellanhanden, plattformen, gör att man inte riktigt vet vem uppdragsgivaren är. Är det den som beställer hem maten som har ansvaret och är arbetsgivare, uppdragsgivare och så vidare? Det är alla dessa begrepp som gör att det alltid är lätt att runda det här. Så kan vi inte ha det. Vi måste veta vem som anställer och vem som arbetar.

Tiptapp, som jag nu tog upp, är bara en av alla. Statsrådet har säkert läst mycket om Uber, som är en väldigt stor aktör över hela världen. Människor skuldsätter sig, eftersom de själva står för bil och så vidare. Och de får jobba otroligt mycket för att få väldigt lite pengar.

Fru talman! Jag vill inte bara höra från statsrådet vilka utredningar man inväntar. Jag skulle verkligen också vilja höra hur hon ser på att arbetsmarknaden har gått från lite mer ordning och reda – där vi vet vem som gör vad – till en flytande marknad där människor helt enkelt kan utnyttjas och där vi som konsument betalar mindre och mindre för alla tjänster i stället för att betala vad det kostar.

Fru talman! Jag skulle vilja höra Paulina Brandberg nämna något slags åtgärd man skulle kunna tänka sig, och jag skulle vilja veta vad hon tycker om att arbetsmarknaden blir mer och mer flytande.

Anf. 78 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Fru talman! Man kan titta på vilka länder de personer som vi pratar om i just den här frågan kommer från. Det är inte någon slump att det är länder där det finns en stor social utsatthet och där personer ofta är desperata när

det gäller att hitta sätt att försörja sig och sina familjer. Det är tyvärr lite som regeringen kan göra för att påverka utsattheten i dessa länder förutom det som kan göras genom allmänt internationellt samarbete.

Men nästa fråga vi behöver ställa oss gäller såklart det som interpellanten lyfter. Varför kommer man just till Sverige? Jag menar att en stor del av svaret är att det är för att vi har dålig kontroll på svensk arbetsmarknad. Det är helt enkelt för lätt att bedriva den här typen av verksamhet utan att det händer någonting. Man kan tjäna väldigt mycket pengar, och det är ingen som ingriper. Man kan fortsätta utnyttja människor på svensk arbetsmarknad utan att myndigheterna på något sätt agerar. Så kan vi inte ha det.

Det var därför som jag i mitt tidigare svar var inne på just vikten av myndighetssamverkan och att vi på flera fronter bekämpar det skuggsamhälle som vi har. Vi i Sverige behöver veta vilka människor som finns i vårt land. Det vet vi inte i dag, fru talman. Vi har otroligt dålig koll på det. Många av de personer som finns här och som vi inte har koll på är personer som utnyttjas på det här sättet. Det är personer som inte sällan kommer till Sverige med förhoppningar om att kunna tjäna stora pengar, men verkligheten är sällan så ljus som den har målats upp av de personer som har hjälpt dem till Sverige.

Vi behöver se till att få bättre ordning och reda. Det är många aktörer som behöver ta sitt ansvar. Jag menar att det inte främst är vårt regelverk som det är fel på, utan det är just att det inte följs som är problemet. Därför behöver vi se till att alla myndigheter som kan bekämpa skuggsamhället får bättre möjligheter att använda sina verktygslådor. Vi har såklart verktygslådor hos våra brottbekämpande myndigheter men också hos andra myndigheter, och de behöver användas.

När det gäller rättsväsendet är det inte någon hemlighet att vi har en situation i Sverige med väldigt omfattande organiserad brottslighet, och detta är en del av den organiserade brottsligheten som vi verkligen måste bekämpa. Därför är jag glad att vi är en regering som har gjort extremt stora satsningar på just rättsväsendet i vår budget. Om vi ska kunna hantera inte bara skjutningarna och sprängningarna, som tyvärr har blivit vardag i vårt land, utan också den här typen av grov organiserad brottslighet, vilket det faktiskt är fråga om, behöver vi se till att polis och åklagare har resurser för att hantera det. Jag menar att regeringens tillskott i budgeten på det här området är av helt avgörande betydelse.

Anf. 79 CICZIE WEIDBY (V):

Fru talman! Jag hakar i det sista som Paulina Brandberg sa om pengar till rättsväsendet. Jag tror också att det är jättebra. Människor måste ställas till svars för att de utnyttjar personer. Men jag tror att regeringen då också måste adressera det utåt. Det enda som adresseras nu, kring var någonstans det ska skipas rättvisa och vilka som ska ställas till svars, är helt andra områden. Det vore jättebra ifall statsrådet eller regeringen faktiskt sa: Nu måste vi också ta stora tag när det gäller dem som lurar och utnyttjar personer på arbetsmarknaden.

Jag är ingen vän av ordet skuggsamhälle. Det syftar väldigt ofta på några människor som lever i skuggan – och det är alltid de som blir utnyttjade – och att det är dessa, de som blir utnyttjade, som på något sätt har skulden för det här och inte de som faktiskt utnyttjar dem.

Det här är kriminalitet, precis som Paulina Brandberg sa. Det ska vara myndighetssamverkan – absolut, alla dagar i veckan. Men det handlar också om att man verkligen adresserar detta och tydligt säger: Det här är inte okej. Vi måste ha ordning och reda. Det måste också vara ordning och reda när det gäller plattformsekonomin. Det handlar inte alltid om precis den formen, utan det är hur man rundar systemet och lurar människor att leva som något slags working poor som är det stora problemet. Detta hoppas jag att också Paulina Brandberg tycker är viktigt.

Anf. 80 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Fru talman! Vi lever i en tid där vi har stora samhällsproblem som tar 90 procent av det mediala syret. Vi har gängkriminalitet. Vi har krig i vår omvärld.

Jag hade önskat att vi hade haft ett större medialt utrymme även för den typ av problem som vi pratar om här. Det gäller arbetslivskriminalitet, utnyttjande av människor på svensk arbetsmarknad och andra stora samhällsproblem, inte minst problemet med våldsutsatta kvinnor. Jag vill vara väldigt tydlig med att vi från regeringens sida gör stora satsningar på det här området, även om det inte får lika stor medial uppmärksamhet som andra åtgärder.

I vår budget satsar vi inte bara stora resurser på vårt rättsväsen för att det ska mäkta med den situation vi befinner oss i. I budgetpropositionen för 2025 tillförde vi även 100 miljoner för just myndighetssamverkan mot arbetslivskriminalitet. Vi har också förstärkt förvaltningsanslaget till Arbetsmiljöverket, som är en väldigt viktig myndighet i den här samverkan. De kommer att förstärkas med ett tillskott på 50 miljoner. Sedan beräknas det tillskottet uppgå till 75 miljoner för 2026 och 100 miljoner för 2027. Det är viktiga pengar för att få ordning och reda på svensk arbetsmarknad.

Jag vill vara väldigt tydlig: Den situation som vi har i dag på svensk arbetsmarknad är inte värdig vårt land. Sverige ska vara ett land där människor går till jobbet, har en bra arbetsmiljö, tjänar rättvisa pengar och har ett hållbart och tryggt arbetsliv. Där är vi inte i dag. Vi från den här regeringen kommer att fortsätta jobba varje dag för att vi ska komma dit, för något annat alternativ finns inte.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 15 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2024/25:83 Godkännanden och medgivanden inom punktskatteområdet vid konkurs

2024/25:85 Nya anpassningar till EU:s förordningar om medicinteknik

2024/25:89 En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter

2024/25:91 En utvidgad insamling och utlämning av djurhälsodata

2024/25:93 Kamerabevakning i brottsbekämpning och annan offentlig verksamhet – utökade möjligheter och ett enklare förfarande

Motioner

med anledning av prop. 2024/25:72 Forskning och innovation på energiområdet för försörjningstrygghet, konkurrenskraft och klimatomställning

2024/25:3301 av Birger Lahti m.fl. (V)

2024/25:3308 av Fredrik Olovsson m.fl. (S)

2024/25:3311 av Rickard Nordin m.fl. (C)

2024/25:3314 av Linus Lakso m.fl. (MP)

med anledning av skr. 2024/25:61 Internationellt bistånd genom multilaterala organisationer

2024/25:3296 av Morgan Johansson m.fl. (S)

2024/25:3305 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP)

med anledning av skr. 2024/25:66 Sveriges genomförande av Agenda 2030

2024/25:3299 av Ida Gabrielsson m.fl. (V)

2024/25:3300 av Mikael Damberg m.fl. (S)

2024/25:3306 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP)

§ 16 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 24 januari

2024/25:351 Delgivning och preskription av brott

av *Teresa Carvalho* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:352 Ungdomskriminalitetsnämnder

av *Mattias Vepsä* (S)

till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M)

2024/25:353 Konkurer i Stockholmsregionen

av *Ingela Nylund Watz* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:354 Ungas utsatthet i arbetslivet

av *Johanna Haraldsson* (S)

till statsrådet Paulina Brandberg (L)

2024/25:355 Hela landets välfärd

av *Eva Lindh* (S)

till statsrådet Erik Slottner (KD)

den 27 januari

2024/25:356 DEI-satsning inom utbildningsväsendet

av *Tobias Andersson* (SD)

till utbildningsminister Johan Pehrson (L)

2024/25:357 Värderingar som ingår i begreppet DEI

av *Tobias Andersson* (SD)

till statsrådet Paulina Brandberg (L)

2024/25:358 Gränsvärden för PFAS i livsmedel

av *Magnus Manhammar* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:359 Gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan

av *Katarina Luhr* (MP)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:360 Säkerställande av statliga servicekontor

av *Lars Isacsson* (S)

till statsrådet Erik Slottnér (KD)

2024/25:361 Uppdrag om en cirkulär byggsektor

av *Katarina Luhr* (MP)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:362 Små landsbygdskommuner i norra Sveriges inland

av *Isak From* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:363 Statligt övertagande av Ängelholm-Helsingborg flygplats

av *Per-Arne Håkansson* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:364 Tiotusentals nya bostäder i Stockholm

av *Katarina Luhr* (MP)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:365 Aviserad översyn av studiestödssystemet

av *Niklas Sigvardsson* (S)

till utbildningsminister Johan Pehrson (L)

2024/25:366 Nedläggning av statliga servicekontor

av *Ida Ekeröth Claussön* (S)

till statsrådet Erik Slottnér (KD)

§ 17 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 24 januari

2024/25:716 Åtgärder med anledning av säkerhetsbrister på Lantmäteriet

av *Denis Begić* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:717 Postfinansieringsutredningen

av *Gunilla Svantorp* (S)

till statsrådet Erik Slottnér (KD)

2024/25:718 Nedgrävning av kraftledningar utifrån ett säkerhetsperspektiv

av *Mikael Larsson* (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:719 Chat control och källskydd

av *Rebecka Le Moine* (MP)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

Prot. 2024/25:63

28 januari

2024/25:720 Samordningsförbund och ESF-medel
av *Lars Mejern Larsson* (S)
till statsrådet Anna Tenje (M)
2024/25:721 Artskyddsutredningen
av *Helena Lindahl* (C)
till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

den 27 januari

2024/25:722 Motverkande av förföljelser och diskriminering av kristna
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)
2024/25:723 Åtgärder med anledning av byggbolags konkurs
av *Adrian Magnusson* (S)
till statsrådet Andreas Carlson (KD)
2024/25:724 Styrning och uppföljning av försvarets tillväxt
av *Niklas Karlsson* (S)
till försvarsminister Pål Jonson (M)
2024/25:725 Utlovade vindkraftspengar till kommunerna
av *Malin Larsson* (S)
till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)
2024/25:726 Flytt av statliga arbetsplatser
av *Anne-Li Sjölund* (C)
till statsrådet Benjamin Dousa (M)

§ 18 Kammaren åtskildes kl. 19.00.

Sammanträdet leddes
av tredje vice talmannen från dess början till och med § 10 anf. 42 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.56 och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

REBECCA HEINEMANN

/Olof Pilo

§ 1 Anmälan om ersättare.....	1
§ 2 Avsägelser.....	1
§ 3 Meddelande om frågestund.....	1
§ 4 Meddelande om återrapportering från informellt möte mellan Europeiska rådets medlemmar	1
§ 5 Ärenden för bordläggning.....	2
§ 6 Svar på interpellationerna 2024/25:234 och 243 om revisionsplikt för bolag och bekämpning av arbetslivskriminalitet.....	2
Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	2
Anf. 2 PEDER BJÖRK (S).....	3
Anf. 3 HANNA WESTERÉN (S)	4
Anf. 4 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	5
Anf. 5 PEDER BJÖRK (S).....	6
Anf. 6 HANNA WESTERÉN (S)	7
Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	8
Anf. 8 PEDER BJÖRK (S).....	9
Anf. 9 HANNA WESTERÉN (S)	9
Anf. 10 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	10
§ 7 Svar på interpellation 2024/25:239 om regeringens prognoser för svensk ekonomi	10
Anf. 11 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	10
Anf. 12 MIKAEL DAMBERG (S).....	11
Anf. 13 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	12
Anf. 14 MIKAEL DAMBERG (S).....	13
Anf. 15 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	14
Anf. 16 MIKAEL DAMBERG (S).....	15
Anf. 17 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	16
§ 8 Svar på interpellation 2024/25:242 om kostnadsökningarnas effekter för svenska barnfamiljer	16
Anf. 18 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	16
Anf. 19 MIKAEL DAMBERG (S).....	17
Anf. 20 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	18
Anf. 21 MIKAEL DAMBERG (S).....	19
Anf. 22 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	19
Anf. 23 MIKAEL DAMBERG (S).....	20
Anf. 24 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	21
§ 9 Svar på interpellation 2024/25:256 om reformutrymmet.....	21

Anf. 25 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	21
Anf. 26 TREDJE VICE TALMANNEN.....	22
Anf. 27 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	22
Anf. 28 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	23
Anf. 29 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	23
Anf. 30 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	24
Anf. 31 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	25
Anf. 32 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	25
§ 10 Svar på interpellationerna 2024/25:281 och 296 om utförsäljning av statliga bolag	26
Anf. 33 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	26
Anf. 34 LINUS SKÖLD (S).....	27
Anf. 35 ISAK FROM (S)	28
Anf. 36 PATRIK LUNDQVIST (S).....	29
Anf. 37 JONATHAN SVENSSON (S).....	29
Anf. 38 TREDJE VICE TALMANNEN.....	30
Anf. 39 JOHANNA HARALDSSON (S)	30
Anf. 40 PEDER BJÖRK (S)	31
Anf. 41 EDWARD RIEDL (M)	32
Anf. 42 JYTTE GUTELAND (S)	33
Anf. 43 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	33
Anf. 44 LINUS SKÖLD (S).....	34
Anf. 45 ISAK FROM (S)	35
Anf. 46 PATRIK LUNDQVIST (S).....	35
Anf. 47 JONATHAN SVENSSON (S).....	36
Anf. 48 JOHANNA HARALDSSON (S)	36
Anf. 49 PEDER BJÖRK (S)	37
Anf. 50 EDWARD RIEDL (M)	37
Anf. 51 JYTTE GUTELAND (S)	38
Anf. 52 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	38
Anf. 53 LINUS SKÖLD (S).....	39
Anf. 54 ISAK FROM (S)	39
§ 11 Svar på interpellation 2024/25:273 om informationsplikt inom sjukvården	40
Anf. 55 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	40
Anf. 56 YASMINE BLADELIUS (S)	40
Anf. 57 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	41
§ 12 Svar på interpellation 2024/25:323 om hälso- och sjukvårdslagen	42
Anf. 58 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	42

Anf. 59 YASMINE BLADELIUS (S).....	43	Prot. 2024/25:63
Anf. 60 Statsrådet ACKO ANKARBERG		28 januari
JOHANSSON (KD)	44	
Anf. 61 YASMINE BLADELIUS (S).....	45	
(forts.)	46	
Ajournering.....	46	
Återupptaget sammanträde.....	46	
§ 12 (forts.) Svar på interpellation 2024/25:323 om hälso- och		
sjukvårdslagen	47	
Anf. 62 Statsrådet ACKO ANKARBERG		
JOHANSSON (KD)	47	
Anf. 63 YASMINE BLADELIUS (S).....	48	
Anf. 64 Statsrådet ACKO ANKARBERG		
JOHANSSON (KD)	48	
§ 13 Svar på interpellation 2024/25:316 om unga kvinnors		
ekonomiska utsatthet	49	
Anf. 65 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	49	
Anf. 66 ANNA WALLENTHEIM (S)	50	
Anf. 67 SARA GILLE (SD)	51	
Anf. 68 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	52	
Anf. 69 ANNA WALLENTHEIM (S)	53	
Anf. 70 SARA GILLE (SD)	54	
Anf. 71 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	54	
Anf. 72 ANNA WALLENTHEIM (S)	55	
Anf. 73 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	55	
§ 14 Svar på interpellation 2024/25:326 om gigekonomin och		
exploatering av utländska arbetare.....	56	
Anf. 74 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	56	
Anf. 75 CICZIE WEIDBY (V).....	57	
Anf. 76 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	58	
Anf. 77 CICZIE WEIDBY (V).....	59	
Anf. 78 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	59	
Anf. 79 CICZIE WEIDBY (V).....	60	
Anf. 80 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	61	
§ 15 Bordläggning.....	61	
§ 16 Anmälan om interpellationer.....	62	
§ 17 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	63	
§ 18 Kammaren åtskildes kl. 19.00.....	64	